

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖGSKOLAN

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 9 JULI 1916.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

Chefsombytet vid Kustflottan

Öfre bilden: Amiral W. Dyrssen med stab strax innan han lämnar "Oscar II".

Nedre bilden: Den nye chefen Amiral C.-A. Ehrensvärd mottages på "Oscar II".

Löjtnanternas Beda.

En studie af
ULLA LINDER.

DE RESPEKTIVE MAMMORNA TYCKTE nog det var ett vågspel till att börja med. Naturligtvis kunde idén vara ypperlig i teori. Inackorderingen var ju så dyr nu, svårt att få riktigt lämplig för öfrigt för unga män som behöfde arbeta i ostörd ro. I en familj blefvo de så lätt distraherade, dragna till för mycket sällskapande och nöjen.

Speciellt unga löjtnanter hyste folk i allmänhet en rent af obegränsad fordran på i det fallet. Och ändå behöfde väl de, om några, koncentrera sig på arbete och sparsamhet.

Alltså var, som sagdt, idén — i teori — briljant.

Men — hur skulle praktiken ställa sig? — Nå, det berodde nog i främsta rummet på "människan" de fick fatt på, "husföreståndarinnan" eller hvad hon skulle kallas.

De voro fyra stycken, arbetsamma, framåtsträfvande, hyggliga unga män med begränsade inkomster, men med stolta framfidsdrömmar och höga ideal. De gingo på "skolor" alla fyra — krigshögskolan, sjökrigshögskolan, artilleri-ingenjör-högskolan — och alla buro på föresatsen att göra sitt allra bästa, lägga manken till och slå sig fram till högsta möjliga nummer.

Högstedt, smålänningen, var det som kommit upp med den här idén att de skulle försöka sig på med att ha hushåll själva. Högstedt, som var den äldste af de fyra, en praktisk, klok och förståndig karl, hyrde våningen, en riktigt "hittad" liten våning på nedre Ostermalm, — fem rum, jungfrukammare och kök. Möbleringen — det minsta möjliga och nödvändiga — skedde genom sammanskött, man hade litet själf, hvar och en, resten lånades eller hyrdes. Högstedt engagerade äfvenledes husföreståndarinnan.

Deffa var ju ett synnerligen ödesdigert värf, och Högstedt kände också tungt sitt ansvar. Han bad verkligen inom sig en tyst liten bön, då han gick för att "göra upp" den affären.

Högstedt var en genompraktig pojke med ett stort, allvarligt ansikte, inte vacker, tvärtom rätt långt därifrån, med sällsynt grof, gråaktig hy, hår och stubbmustasch som stötte i rött, ljusblå, trohjärtade ögon och en väldig byst. Han var prästson — nerifrån socknen med de stora ljunghedarna och de granna solnedgångarne — och dock märkvärdigt nog i hög grad konservativ, t. o. m. gudfruktig. Hvarje afton före en tentamen eller då eljes något viktigt påstod för honom, läste han samvetsgrannt igenom alla sina gamla barnböner samt kände sig här af lugnad och tröstad, såsom då man uppfyllt sina plikter, intet vidare har att förebrå sig utan med jämnmod kan afvakta utgången. Resultatet blef vanligtvis alltid godt.

Så ock nu vis ä vis husföreståndarinnan.

Hon var en medelålders människa och dock med något visst ljust, ungdomligt öfver sig. Ansiktet kunde se riktigt gumgammalt ut, trött, slitet, färadt. Men då hon blef glad för något eller intresserad, tagen bort från sig själf så att säga, blef uttrycket genast ett annat, då kom det något lifligt, hurtigt och trefligt öfver henne, hon såg rent af bra ut, och ögonen lyste och tindrade af godhet och godmodighet. Eljes var hon smärt, rätt lång, med stillsamma, behagliga rörelser och ett sätt på samma gång vänligt och ödmjukt.

De kallade henne naturligtvis alla för "frö-

ken Pettersson" till att börja med, men redan andra middagen, då hon satt det stora fatet med rykande kåldolmar midt framför löjtnant Högstedt, hvilken presiderade som värd, och med ett öfverlyckligt leende mot tagit de unga mennens belåtna utrop, bad hon att de skulle säga "Beda". Det var något så hemtrefligt och prydligt både öfver henne själf, hennes mat och dess servering, att löjtnanterna samfäldt åto med en aptit, som inte bådade riktigt godt för hushållskassan.

Men äfven den saken klarade sig bättre än man vågat hoppas. De hade det uppgjort så, att de betalade sin vissa tribut till hushållet. För den summan hade Beda sedan att hålla maten samt göra sig själf betald för sitt arbete.

Högstedt var en gång för alla utsedd till "mamma", så att han och Beda hade emellanåt sina konferenser, men då hon snart nog kommit under fund med de unga herrarnes smak och vanor, skötte hon sig allt mer på egen hand, tog bara emot hushållspengarne af Högstedt den 1:e i hvar månad.

Ja, Högstedt hade tydligen gjort ett fynd. Vår Herre hade alldeles särskildt varit med honom, försäkrade de fyras alla kvinnliga släktingar, som funnos i staden och som, djupt intresserade af löjtnantshushållet, emellanåt om söndagsförmiddagarne gjorde sina visiter där upp och läto sig bjudas på te. Hvarannan eller hvar tredje söndagsförmiddag var för öfrigt i allmänhet anslagen till "témottagning", och då hade löjtnanterna "fullt hus". Ja, hade deras lilla våning varit dubbelt så stor mot hvad den var, skulle de fått proppfullt i alla fall. Mest, ja vanligtvis endast kvinnliga besökande, släktingar, — mostrar och fastrar, kusiner — i andra, tredje och fjärde led — och kusiners väninnor. De voro alla så innerligen förtjusta i och intresserade för det här lilla löjtnantsboet. Påsar fulla af kakor och färtor hade de med sig i förning, blommor äfven, så trakteringen ej skulle behöfva bli så påkostande för värdarne.

Inte minst intresserade voro de af Beda.

De sågo nog först med en smula misstroende på henne, menade med en knyck på nacken och en höjning af ögonbrynen, att "de där som ta plats hos ungherrar, de kunna nog vara både si och så." Löjtnanternas samfälda entusiastiska beröm ökade endast misstroendet. Fru Vilow, en moster till Drakenfelt, var det som en teförmiddag helt resolut gick ut i köket för att ta Beda i närmare skärskådande. Hon stannade därute både länge och väl, det blef riktig husesyn af i skafferi och skåp, och då hon kom tillbaka var hon idel strålände solsken och beröm. Jo, det var en människa, det där! Snäll och duktig och förståndig, kunnig, sparsam, ordentlig. Och hvad hon visste sin plats sen! Moderlig rent af — fast med vördnad i — i sin känsla för "sina löjtnanter", som hon kallade dem. Hon hade berömt dem alla så därute. Ja, klippt och skuren tycktes hon vara för just den här uppgiften. Klippt och skuren, det var ordet!

Efter den där gången blef det kutym, att tefrämmandet alltid tittade i köksdörren för att hälsa "goddag" och "adjö och tack för i dag!" ut till Beda. Hon satte så mycket värde på det där. Kom man in i så liflig diskussion, att det höll på att bli bortglömdt, påminde

alltid Högstedt med ett ord sotto voce och en rörelse på hufvudet åt köksregionen till.

Fru Vilow tog sig för att alltemellanåt gå ut och språka med Beda. Hon slog sig ned långa stunder i köket och fick den eljes så tystlåtna och tillbakadragna hushållerskan riktigt meddelsam.

"Jag skall säga frun," sade hon en gång i ett anfall af öppen hjärtighet, "jag var allt litet betänksam, innan jag vågade ta mig af den här platsen. Se löjtnanter kan ju vara — hm! — frun förstår! Jaa, di ä af bildadt folk förstås, det är klart och af fint folk till och med, men se det ä ju i alla fall karlar. Och karlar ä karlar! Men fyra ä nog bättre än en i alla fall. Så jag tordes mej på't till sist."

"Ja, de här unga männen behöfver nog Beda inte vara rädd för," tröstade fru Vilow med ett lugnande leende.

Beda slog ifrån sig med båda händerna. "Åh kära! Neej då! Men se, så snälla som mina löjtnanter finns i n g a. Di ä väl så rara! Aldrig kinkiga en gång, aldrig ovänliga. Och aldrig — — aldrig — — nå't annat heller. Jag vore väl inte människa, om jag inte tyckte om dom och gjorde allt hvad jag kunde för dom. Det är ju så litet! Det är bara att hålla litet snyggt omkring dom och laga skaplig mat."

"Nå, det är inte litet det, Beda. Så god mat i dessa tider då allt är så dyrt. Di har ju inte godt om pengar, stackars pojkar, så Beda får nog intet öfverflödigt."

"Åh, det kan en väl veta! Jag gör naturligtvis mitt bästa, frun. — Och jag tror di ä belåtna," tillade hon med glad och ödmjuk själfkänsla.

En annan gång kom fru Vilow fram med farhågor.

"Ja, bara Beda trifs och håller ut, så länge pojkarna ska ha det här "boet", en tre, fyra år åtminstone. Beda ser inte stark ut. Och tänk om Beda går och gifter sig rätt som det är! Det vore ett spektakel!"

Då såg Beda fru Vilow rakt in i ögonen, och medan färgen plötsligt vek bort från hennes kinder, sade hon: "Neej, frun. Det spektaklet skall inte hända mig. Det är det sämsta en människa kan göra. Det vill säga en människa som jag. Att gifta sig det är för "de bättre det." Det var något så koncentreradt bittert underkufvad, hårdt i hennes ton, att fru Vilow blef besörf.

"Beda tror inte mycket på karlarna," sade hon i ett försök att skämta.

Beda teg, men hennes ansiktsspel, färgskiftningarna som kom och gick, lät ana att starka känslor arbetade inom henne. Men hon talade ej gärna om sig själf.

"Jag tror på olycka genom karlarna, frun," sade hon till sist lågt. Tillade sedan i helt annan ton, som om hon velat skynda sig att slå dörren till hjärtat, som hållit på att glida upp på glänt, i lås igen. "Men mina löjtnanter dom tror jag på. Och dom ska bli lyckliga. — Di har nog dom som springer och tittar på sig, det ser jag nog, frun. Och underligt är ju inte det. Så rara och präktiga som di ä."

Den nya vändning samtalen tagit gjorde Beda åter godmodig och meddelsam.

En enda bara var det, som gick och bar på misstro gent emot husföreståndarinnan, en egendomlig slags misstro, inte utan ett vänligt intresse likafullt. Det var Ornes, — den yngste af de fyra, — syster Marianne, en

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	» 3.50	Halft år.....	» 5.—
Kvartal.....	» 1.75	Kvartal.....	» 2.50
Månad.....	» 0.75	Månad.....	» 0.90

Iduns byrå och expedition, Mästarsamuelsgatan 45.

Stockholm,		Stockholm,	
Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.		
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.		
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.		
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.		
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.		

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
25 öre efter text.	30 öre å textsida.	30 öre efter text.	35 öre å textsida.
20% förhöjning för särsk. begärd plats.		20% förhöjning för särsk. begärd plats.	

ung dam, som idkade studier vid högskolan, en liten säker, mörkögd och mörklockig en, pigg, fast en smula öfverlägsen. Hon skref litet i smyg, gick och ville gälla för psykolog och talade alltid om sitt stora intresse för "människomaterial". Högstedt och hon hade haft ett par grundliga dispyter just angående Beda.

"Har ni inte sett," sade Marianne öfvertygande, "att hon inte ser en riktigt in i ögonen? — Tro mig, det är något! Hon har något som hon döljer."

"Det kan ju hända, men i så fall är det hennes ensak. Vi har inte rätt att lägga oss i hennes privata lif. —"

"Men det är något som hon döljer för er — som angår er. Har hon inte klagat öfver dyrtider och sagt att hushållspengarna inte räcker?"

"Nej, men vi har gjort det. Vi har frågat ett par gånger, om vi inte ska öka på, men det vill hon inte alls."

"Än ja! — Men få se! — Tala om för mig i alla fall, när det blir. — Ser ni, den här människans fysiologi intresserar mig verkligen. Hon ser snäll ut, det gör hon visst, men så härjad, det är inte vanligt pigslit i hennes ansikte, för det är något fördjupadt också. Hon måste gått igenom något extra, — en roman — — Det är något som trycker henne hårdt, något pinande bekymmer, något som är starkare än hon själf." —

"Har ni sett hennes prästbetyg?" frågade hon plötsligt.

"Nej." Kort, indigneradt afvisande.

"Ja, förlåt frågan! Men det skulle intresserat mig."

"Tror fröken hon inte har medborgerligt förtroende eller varit på Långholmen kanske?" kom det betydligt spydigt.

"Inte precis — men — — någonting ditåt. Det vill säga — hon går och bär på något straff. Ja, det är aldeles säkert."

Högstedt trodde, att han inte tog det ringaste intryck af Mariannes "inbillningar," som han kallade det, men icke desto mindre började han mot sin vilja — ja, utan att han själf visste det ens — iakttä Beda mer än förut. Och han måste bekänna att det låg något sällsamt tungt och tryckt öfver hennes ansikte, då hon trodde sig ej observerad. Det var verkligen, som om hon gick och bar på någonting, ett kors — — ett straff — —

I november — det var då femte månaden de kamperade tillsammans, eftersom de etablerat "boet" från 1 juli — bad hon att få ut i förskott på december, men då decemberapanaget skulle betalas, och Högstedt framkastade, att de skulle "öka på" — fast det skedde med svidande hjärta — ville hon inte höra talas om det. Till julen reste de tre: Berg, Drakenfelt och Orne, hvar och en hem till sitt. Högstedt, hvars föräldrar voro döda, var bjuden att jula hos en kamrat, som var gift och bodde på Stocksund.

Högstedt hade haft en konferens med Beda dagen före julafton. Hon ville lämna tillbaka en del af decemberpengarna, eftersom de reste sin väg alla, men han hade bedt henne — å kamraternas och egna vägnar — att behålla öfverskottet för egen del. Han fick lof att vara riktigt envis, innan hon gaf efter och tog emot det. Hon tackade honom nästan ödmjukt, men hon såg inte alls glad ut, och en suck undslapp henne, nästan emot hennes vilja.

"Ja, och så hoppas jag Beda får en treflig jul," sade han vänligt och tog henne i hand. "Skall inte Beda ut och ha något roligt för

Ateljé Jaeger foto.

Louise Fahlman

60 år den 30 juni.

DET ÄR IDEL ANGENÄMA TEATERMINNEN, som Louise Fahlmans namn framkallar. Hon tillhör numera vid fyllda 60 det gamla gardet, som vi af en senare generation stundom ha mera beundran för än vi egentligen värmas af. Men fru Fahlman utgör ett undantag — trots sin praktfulla röst, vore man nästan frestad att säga. Ty när man tänker på fru Fahlman är rösten och den till mästerskap utbildade diktionen det som faller en i tankarna i första rummet. På sitt vackra organ har hon blifvit skådespelerska och det har också af kritiken sfändigt framhållits som ett af hennes största företräden. Men det finns så många andra egenskaper, som fångla hos konstnärinnan: hennes sunda humor, det lefvande mänskliga, som hon har förmåga att ge de sceniska figurerna. Från längre tillbaka i tiden minns man en Messalina, en Odette, på senare år har fru Fahlman nått lika högt i en annan genre: hon kan konsten att inom en trång ram ge en karaktär full af belysande smådrag, som ge relief åt framställningen. Hvem minns icke hennes Adelaide i Johan Ulfstjärna, Mrs Warren i Mrs Warrens yrke, hennes gamla fru i De fem frankfurtarna, för att nämna ett par af rollerna från de sista åren.

Idun har vid ett föregående tillfälle ägnat fru Fahlman en längre artikel, nu vilja vi endast med dessa rader bringa den uppburna skådespelerskan en hyllning på 60-årsdagen.

.....
sig nu då? — Någon som bjuder sig på bal till exempel? Några herrbekanta har Beda väl? —"

Beda blef blodröd i ansiktet, därefter askgrå.

"Neej, löjntanten. — Ja, det kan väl hända jag har. Men jag frågar inte efter nöjen nu längre, jag. Ah, man skall akta sig för att komma i förbindelse, löjntanten. Jag har väl haft min tid, men karlar skall man akta sig för."

Hon såg ut, som om hon skulle kunnat börja gråta. Han visste inte hvad han skulle säga, hade ju velat skämta litet med henne bara. Hela tiden måste han tänka på Marianne Orne. Här låg väl ändå något bakom. Nå, började han bli nyfiken? — Fy då!

Högstedt skulle inte resa ut till Stocksund förrän på själfva julaftonen med sex-tåget. Han hade varit och lunchat på Operakällaren, men måste hem ett tag i skymningen för att hämta sin kappsäck. Då han med två steg i taget skyndade uppför trappan hemma hos sig, hade han så när sprungit omkull två individer som — om hans hörsel inte missledde honom — nyss kommit ut från — hans egen — Bedas — köksdörr. Det var ett par ungdomar, som han skulle velat sätta in under rubriken "busfrö", halfstora gaminer, något af söderamerikantyp, med lurande blick under en framkammad luggstripa och råa, lastbara munnar.

Högstedt hejdade farten och fixerade så ingående han kunde det i skumrasket de båda gynnarne, hvilka borrade ner hufvudena i de flottiga rockkragarna och smeto utför så fort som möjligt likt onda samveten.

Han stannade ett par ögonblick i farstun och letade efter tamburnyckeln, som förrirat sig i en annan rockficka än den vanliga. Då hörde han tydligt, fast svagt — snyftningar därifrån köket. Och med ens slog det honom — de där båda han mött nyss hade sannerligen haft en viss likhet med Beda. Ja, obestriddligen, det kunde inte hjälpas. Hur olika de voro henne på sätt och vis. Kunde de vara — vara — —? Ja, det måste vara något slags band — — —

Han gick mycket tyst in och hämtade sin kappsäck, stängde sedan ljudlöst dörren efter sig igen och dröjde lyssnande en minut på öfversta trappsteget. Snyftningarna därifrån köket höllo i sig, det kom till och med som en liten klagande jämmer, som ett stömande och några frammumlade ord med emellanåt. Mycket sakta gick han utför trappan. Han ville inte störa.

Så detta var Bedas julafton! — Julglädje! tänkte han. Stackars människa! — — Stackars flicka! — Hur gammal kunde hon vara månn tro? — Ibland skulle han kunnat gissa på 60, men i själfva verket var hon nog inte mer än 40, kanske knappast det.

Något af en omedveten skuld känsla pinade honom, en känsla af gemensamhetsskuld som en renhjärtad och godhjärtad man helt ofreflekteradt kan erfaras, då han ser en kvinna lidande under följderna af ett begånget felsteg. För en mans skull. — — Och för sin egen svaghets skull. — — Han föreställde sig hennes förgråta ansikte, och han hörde de där snyftningarna i sina öron, ända tills hans väns glädliga "välkommen!" och "god jul!" tvingade hans tankar in i andra färör. Men en dag mellan jul och nyår kom det plötsligt för Högstedt, att han skulle resa in till stan för att se hur det var med Beda. Föreställningarna om det inbillade sambandet mellan de där "busfröna" och den allvarstadiiga och respektabla hushållerskan föreföll honom nu absurd. Blott snyftningarna voro och förblefvo ett faktum, och de kunde ju bero på, att människan hade blifvit sjuk. Hon var nog inte så frisk, fast hon aldrig ville låtsas om något annat. Emellertid kunde han ju inte ha samvete att låta henne vara utan tillsyn.

Han reste alltså in på förmiddagen, köpte i förbifarten en påse apelsiner i en fruktbod och gick så direkt upp i våningen.

Där var allt sig likt, prydligt städadt och i ordning, fast oeldadt som de öfverenskommit. Han gick ut i köket. Beda var inte hemma, köksdörren var låst, nyckeln ur. Högstedt ställde apelsinpåsen ifrån sig på vedlåren och såg sig omkring. Ett underligt

Pröfva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

Ett vänligt råd.

Gör ett försök med

Svea Växt-
margarin

genom att köpa en 5-kiloslåda. Ni gör därigenom icke blott en inbesparing på 50 procent, utan Ni får den mest praktiska och hygieniska förpackningen i en väl sluten låda, och Ni besparar Eder besväret med oupphörliga inköp i småposter. — Bemärk "SVEA"-stämpeln. Den garanterar högsta märke.

sågande läte kom någonstans ifrån. Hvar ifrån? — Hvad var det? — Det lät som snarkningar. Dörren till den lilla jungfrukammaren var också stängd och nyckeln urtagan, men den låg på köksbordet. Ufan att reflektera vidare tog Högstedt nyckeln och öppnade den stängda dörren, men ryggade ganska häpen tillbaka på tröskeln. I utdragssoffan låg — en karl, en trashank, en fyllbult, rödnäst, däst, men på samma gång mager och urgräfd i kinderna. Han sof med långa rosslande, frustande andetag. — Där hade han de mystiska snarkningarna!

Mannen i soffan låg där iklädd byxor och väst — nötta, fläckiga, smutsiga; en splitterny röd ylleskjorta och likaledes nya, tjocka, gråa strumpor stucko af mot det andra. Stöflarna, sneda, sluskiga, stodo uppställda bredvid en stol och öfver soffkarmen låg rocken med det trasiga fodret utvändigt. Det såg ut, som om någon hållit på att laga den, ty på byrån varseblef han en mässingsfingerborg, några foderlappar och ett nystan kinesisk tråd. Högre upp, mellan porträttramar och förgyllda vaser — Beda möblerade sitt rum själf — stod en halftömd literbutelj, hvilken man tydligen gjort ett försök att dölja bakom en yfvig buket af torkade hafrestrån och skära evighetsblommor.

Löjtnanten stod en stund alldeles orörlig, öfverraskad — oerhördt och högst obehagligt öfverraskad. Hur skulle han ta det här egentligen? tänkte han. Hvad betydde detta? Med gynnaren i utdragssoffan skulle han naturligtvis gjort processen synnerligen kort, — om det bara varit honom saken gällt. Men — här var tydligen något annat och mer. Ett inveckladt förhållande — —

Högstedt stängde plötsligt åter dörren, lade nyckeln tillbaka på köksbordet precis som den legat, tog sin apelsinpåse och gick — smög därifrån på tåspetsarna, just som om han varit rädd att väcka den hårdt inslurade. I hans hufvud rusade tankarna.

Det var nog det bästa, tänkte han, att Beda inte hade en aning om, att han varit där. Apelsinerna fick han väl försöka placera. Om inte annat så — kunde det ju gå att glömma dem kvar i en spårvagn. — Naturligtvis ämnade han inte fråga henne om någon ting. Hon var en mogen, ansvars-kännande människa. Han hade intet skäl att misstro henne.

Han meddelade inte kamraterna sin upplevelse, glömde förresten bort den för annat som upptog häg och sinne.

Ända tills en gång på vårsidan.

De sutto och rökte alla fyra och språkade efter middagen, som varit ovanligt sen, efter som ett par af dem varit ute på långridt på förmiddagen. Då sade plötsligt Berg, kaval-leristen, halfhögt mellan rökskyarna:

"Hör ni — — har ni hört talas om gifva jungfrur? — Jag menar," han sänkte ytterligare rösten och gjorde en rörelse mot serveringsrummet, "kan di ge sig af från man och barn, männi tro, och ta plats som — ja — som Beda här till exempel?"

Orne slog till ett gapskratt, fullkomligt oförstående, men de andra fingo en hemlighetsfull glans i ögonen och voro strax med.

"Ja, vet ni, det är ju löjligt, men jag har fått för mig att Beda är gift — på något sätt."

"Åh!" — "Haha!" — "Hvad har du för anledning — —?"

De böjde sig närmare hvarandra, talade hviskande.

"Jo, jag har gått rätt länge och märkt att

det "har va'tt något". Och så har jag tänkt på fröken Marianne Orne och på hvad hon har påstått." Han saft och slog askan af sin cigarr med djupt filosofisk min. "Kvinnor ä allt skarpsynta i alla fall, skarpsyntare än vi."

"Ja, men i synnerhet då det gäller kvinnor," inflikade unge Orne lika djupsinnigt.

"Hvad är det du märkt då?" undrade Högstedt som saft och kände sig genomgå nästan en konfirmations förnimmelser.

"Jag har märkt," började Berg med en pondus och en ifver att klargöra, som om han höll ett strategiskt föredrag, "för det första att Beda varit tungsint, gått och sört och suckat. Så har jag — redan i höstas ett par gånger och nu på våren oftare — mött här i trapporna konstiga individer, en äldre, ruskig persedel, bra nog förfallen, och två yngre, likaledes lastbara individer. Ibland har de följts åt de där två, ibland har de kommit en och en. Men den gamle rackaren har alltid varit ensam. Jag har till och med en gång hört deras röster därute i köket — så jag vet, att det är Beda påhälsningarna gällt. Någon gång har jag sett de där unga gamarna i trappkröken vända en slant, pröfvande och ringaktande, mellan fingrarna, men när de fått syn på mig, ha de hastigt stoppat ner den och försökt att se obesvärade ut. Förresten ser di på en, alla tre, när man möter dem, med en min som afgjort kommer en att begripa, att de mycket väl vet hvem man är och till på köpet är en smula rädda för en på samma gång som intresserade."

"Tja!" sade nu Drakenfelt och lade sig åter makligt bakåt i stolen, medan han ifrigt blossade på sin cigarr. "En del af de där iakttagelserna har jag verkligen också gjort. Och jag har därtill kombinerat företelserna, så jag vet att Beda haft sina tungsinthetsperioder just efter de där visiterna."

Han såg mycket belåten ut — under allvaret — med sig själf och sin iakttagelseförmåga.

"Men hur kan du förmoda att hon är gift just?" undrade löjtnant Orne, hvilken saft där som fallen från skyarna. "Det är väl snarare ett gammalt kärleksförhållande — jag menar obundet."

"En älskare kunde knappt hålla henne fast så där," menade Berg världserfaret. "Han är ju inte vidare tilldragande längre. Hade han inga band på henne, skulle hon väl kunna skaka honom af sig."

"Männi tro! Fruntimmer ha så mycket samvete!"

Det blef en lång, tankefylld tystnad under väldigt blossande.

Så började man ånyo kollationera sina rön, och det befanns, att hvar och en — utom Orne — rätt länge gått och "märkt något", fast de inget velat säga, de ville inte blotta Beda, inte väcka misstankar mot henne. Drakenfelt hade till och med en gång uppfångat några ord af den där råa rösten: "— — din förbaskade skyldighet — — eget fel — — du kunde tagit dom till dig — —" och så Bedas tårfyllda, fast snäsiga: "det gick ju inte, skulle vi svält ihjäl alla då." — De där utbrutna orden i förening med de andra iakttagelserna kunde ju ungefärligen låta ana ett sammanhang.

Men nu var frågan: hvad skulle man göra? Hur skulle saken få fortgå? —

Det var Berg som föreslog att man — ingenting alls skulle göra, och de andra voro alldeles af samma åsikt.

Förhållandena fordrade rakt ingen inbland-

ning. Hon skötte sin plats till deras fulla belåtenhet, de hade ej ringaste anledning misstro henne, hvarken pekuniärt eller — eliskt så att säga. Alltså fick det gå som det hittills gått. De här besöken det var hennes egen privata affär. De hade bara att visa henne hänsyn, vänlighet och tacksamhet.

"Och så, hör ni —" sade Högstedt, innan de gingo hvar och en till sin "kula" för att fortsätta plagget, "det här angår ju inga utomstående, eller hur? Jag menar — det är ingenting att berätta — —"

"Åh — naturligtvis inte!" — —

Det var ju en klar sak. De voro fullt ense i den här affären. Alltså gick det precis som förut i ännu två år.

På våren andra året förlovade sig Orne. Och i början af hösten, tredje året, nådde Högstedt samma lycka. Hans fästmö hade sitt hem i Uppsala, och ett par dagar före jul gjorde han som de andra kamraterna brukade göra, packade med gladt hjärta sin koffert och reste för att tillbringa julen därborta. De andra foro naturligtvis också som vanligt hvar och en till sitt, så Beda blef åter ensam.

Det kunde hon väl för öfrigt väl behöfva, tänkte de, hon hade sett ganska klen ut hela hösten. De hade lagt märke till det alla fyra, äfven mostrarna och kusinerna, men på vänliga, oroliga frågor svarade Beda alltid rätt käckt, att det var inte farligt med henne inte. Jo, hon kände sig trött, men hon började ju också bli till åren. — — Det gick nog om förresten, då hon fått hvila upp sig lite. I jul skulle hon riktigt hvila, det lofvade hon.

Alla fyra hade samma känsla af beklämmande vemod och ett varmt, vänligt medlidande, då de, själfva glada och ifriga med tankar och sinnen fyllda af förväntan, ja visshet om lycka och nöje, sade farväl åt henne. Det trötta, bleka, förgrämda ansiktet bemödade sig förgäfvets att anlägga en mask af belåtenhet och ro. Hon kunde ej bedra dem. De visste ju alla, hur hon skulle komma att ha det, hvilka gamar som skulle infinna sig för att hugga ifrån henne hvad som möjligen fanns att hugga. — —

Om man kunde bjudit henne med hem, tänkte unge Orne i sin läftröda godhjärtanhet. Hans föräldrar hade en egendom någon stans borta i Värmland. — Men det var ju ogörligt förstås — — Om man åtminstone kunnat skicka bort henne då — — —

Tredjedag jul fick Orne ett långt, tätskrifvet bref från Högstedt, så lydande:

"Broder!

Jag har i dag ganska öfverraskande nyheter att meddela dig. Har nyss tillskrifvit Berg och Drakenfelt om samma sak.

Vår gamla Beda är inte mer. Hon dog julaftonskvällen. Stackars själf! Och dock förefaller jag mig att hon mött vilan ungefär med samma känslor som den flygande holländaren — eller våra gamla mest tröttkörda nummerhästar. — —

Nåja! För att nu relatera fakta: själfva juldagen telefonerade husvärdn upp till mig och talade om hvad som händt — det var magkräfta hon dog af — samt bad mig komma in och reda upp efter henne, då hon "inga andra närstående" hade, som han uttryckte sig. Jag reste redan annandagen, naturligtvis, och har nu ordnat med allt så godt jag kunna. — En tragedi som man fått inblick i! Du må tro den stackars människan har haft ett helvete. För det första sjukdomen, som hon väl sört sig till. Hon måste varit bra mycket sjukare, än vi hade en aning om, Orne. Minns du hennes gula, förtorkade ansikte och de

Konstfliten, Göteborg.

Konstnärligt verkningsfulla mönster och färgsättningar. Prover sändas till påseende. Preciserat noga vad som önskas.

Mattor, gardiner, möbiltyger, dräkttyger.

Tvättkläder

St. Nygatan.

Kadettkostymer i gossar, tvätt- & solkläda		Blå gossbyxor	
Ålder	2 4 6 8 10 12 år	Ålder	2 4 6 8 10 12 14 år
3.25	3.75 5.— 5.50 6.— 6.50	1.50	2.— 2.25 2.50 2.75 3.— 3.25
Hvita satin	Kostymer m. blå garnering	Bomullsklädnigar af tvättakta tyger	
Ålder	8 10 12 14 år	Ålder	4 6 8 10 12 år
9.75	10.50 11.25 12.50	4.—	4.50 5.25 5.75 6.25

Österlund & Andersons A. B. — 11 Hötorget.

Kvinnoporträtt

Idun

Anna Strandmark.

Jenny Ström.

Bertha Tolagen.

till dagskrönikan.

Ebba Sundholm.

Hulda Törngren.

Fru Anna Strandmark har utfört det krävande arbetet att ordna den mycket omfattande, förträffligt uppställda hemslöjdsutställningen i Växjö, som väckt berättigad uppmärksamhet. Som maka till föreståndaren vid Grimslöfs folkhögskola i Kronobergs län, fil. d.: J. E. Strandmark har fru S. under mer än tio år gjort en stor insats i länets hemslöjdsarbete. En elev vid folkhögskolan skriver till oss om fru Strandmark bl. a. följande: "För de tio generationer manliga och kvinnliga elever, som under föreståndareparet Strandmarks tid gått ut från Grimslöf står hon som en idealtyp för en bildad kvinna."

Att fira sin sjuttioårsdag med en resa till Lappland är en mindre vanlig kraftyttring af en som hunnit så långt på lefnadsvägen. Detta ämnar emellertid fru Jenny Ström, född Berg, göra, då hon den 8 juli fyller sjuttio år. Fru Ström är sedan år 1900 änka efter kyrkoherden P. E. Ström i Vombs och Veberöds pastorat i Skåne och har sedan mannens död varit bosatt i Stockholm. Efter att ha ägnat sig åt sjukvård un-

der flera år ställde hon år 1914 oegennyttigt sina krafter i Landstomsbyråns tjänst, för hvilket högt uppskattade arbete fru S. nyligen fått mottaga en skrivelse från K. Försvarsdepartementet.

Fröken Bertha Tolagen i Göteborg är den andra af de två tyskfödda kvinnor som genom tyska sändebudet i Stockholm af kejsar Wilhelm tilldelats tyska Rödakorsmedaljen af tredje klass.

60 år fyller den 8 juli fröken Ebba Sundholm, föreståndarinnan för Hudiksvalls elementarskola för flickor sedan 1893. Fröken Sundholm är född i Visby och fick sin första utbildning i hemmet af sin far majoren O. Th. Sundholm. Hon är en af de säkerligen ytterst få, som aflagt examen utan att ha gått i någon skola. Fröken S. tog nämligen vid unga år telegrafistexamen och tjänstgjorde någon tid som telegrafist, innan hon sökte inträde vid Högre Lärarinneseminarium. Från denna bildningsanstalt

afgick hon med de bästa betyg 1876 och har sedan den tiden varit verksam som lärarinna, först i Göteborg, sedermera i Karlskrona, där hon under en följd af år var föreståndarinnan för Karlskrona elementarläroverk för flickor, innan hon kom till Hudiksvall. Om man frågar någon af frökens Sundholms elever, hvarför deras föreståndarinnan är så omtyckt, får man ögonblickligen svaret: — Därför att hon är så rättvis. Fröken S. har gjort en viktig insats i arbetet för kvinnorörelsen och Röda korset.

70 år fyllde den 23 maj änkefru Hulda Törngren, framlidne folkskolläraren och riksdagsmannen Aug. Törngrens efterlämnade maka, numera bosatt i Holland. Under 44 års tid verkade hon nitiskt som småskolelärarinna vid Göteborgs folkskolor och omkring 30 år var hon anställd som simlärarinna för Göteborgs folkskolors flickor. På grund af utmärkta egenskaper har hon under denna långa tid förvärfvat sig många vänner och otaliga lärjungar bevara ännu sin gamla lärarinna i ljusst tacksamt minne.

trötta ögonen, då hon stod i trappan och sade adjö åt oss? — Jag har nu också fått se hennes prästbetyg. Berg hade verkligen rätt. Hon var gift, eller rättare hade varit, ty hon var skild. Säkerligen ett oändligt lidande, innan det gick därhän! —

Antagligen var den där individen, vi sett en skymt af ibland, hennes f. d. man, och de båda unga var väl hennes söner, busar alltifrån födseln, som hon inte rådt på. Jag har gjort upp en teori för mig, om hur hon känt det, eftersom hon ej kunnat göra sig helt fri från dem. Hon har, tänker jag mig, kanske litet bortskämd som hon väl var såsom kokerska i fina hus, ej kunnat reda upp förhållandena i det fattiga hemmet och med den supige, råde mannen och barnen, som hon inte kunnat få bukt med — måhända inte heller fått för honom, — och så har hon i otålighet och förtviflan sökt skilsmässa. Men hennes starka plikt-känsla — som vi ju lärt känna och värdera — har ej upphört att anklaga henne för att hon ej kunde hålla ut. I synnerhet måste sönerna, antar jag, varit henne en svår pina och en källa till ständig själfanklagelse. De å sin sida ha naturligtvis kommit underfund med sin makt och inte uraktlåtligt att spela kraftigt på de där strängarna. Kanske har hon i början själfmant sökt upp dem, sedan har hon försökt dra sig ifrån dem — hon gick ju aldrig ut, hade inga bekanta, var rädd för allt sådant — men de hade tagit reda på henne, ha haft henne till plockfågel, ha legat öfver henne med förebräelser och med tiggeri, ha inte släppt af, och hon har inte kunnat göra sig fri. Hon har så — för att tysta dem och freda sitt samvete — stuktit till dem pengar — af sitt lilla, aldrig af vårt, Orne! — så långt hon kunnat. Jag har sett en del anteckningar som säga inte så litet. — "Lånat af hushållet 5 kr. — betalt igen 5 kr." I bland högre belopp, men alltid stå de återbetalda. Eller så här: "2 kr. till Svensson. 50 öre till Alf. 1 kr. till Kurt. Alfs väntar 75 öre. Halvsulning, Kurt, 3,50." Och i den stilen.

Hon måste ha ett olidligt krabb med kon-

tanter. Du kan inte tro hvilken röra i hennes affärer. Hon har skuld — i sitt namn, märk ej i vårt! — på väl sina tio håll. Det har trasslat ihop sig värre och värre. Jag har hittat en massa pantkvitton. Hon tycks ha gått och tagit varor, nu framåt jul, då det väl stramat till för henne mer och mer — kappor, klänningstyg, kängor — i affärer där de känt henne och där hon haft kredit, för att redan samma dag bära allt till pantbanken och så få några kronor kontant och sedan med dem dels kunna fylla luckorna i hushållskassan — där hon väl lånat förstas — och dels stoppa i sina gamar.

Naturligtvis var det illa af henne. Skäl att förebrå sig hade hon ju. — Hon har inte hållit lifvet stängin tillräckligt, hon har inte hållit ut, där hon borde hållit ut, och hon har inte sagt nej, där hon borde sagt det. Men hvem vill bryta stafven öfver henne? Lifvet är inte lätt. Vi som är unga och opröfvade tro på våra egna krafter och på alla svårigheters öfvervinnande — därför att vi inte känna svårigheterna — men hvem vet hur vi ha det — innerst — en gång, då vi komma till tröskeln? —

Nåja! —

Den här långa historiens korta innebörd är detta: när jag gått igenom allt, tillgångar och skulder — hennes byrå och spegel m. fl. småsaker tycks ha vandrat till pantbanken — ser jag, att här tycks bli en brist på nära 500 kronor. Och nu frågar jag: vill du vara med och repartisera om skuldens betäckande? Min känsla säger mig — och jag är viss om äfven din — att det rättaste och värdigaste, ja, hvarför inte säga det en d a vi ha att göra är att behandla stackars Bedas skulder som om de vore våra, så hennes arma, pinade lekamen med heder och lugnadt samvete — om de döda ännu känna — kan komma i jorden. Vi ha ju inte mycket att svänga oss med, någon af oss, tyvärr, men nog kan vi komma ut med det där!

Jag skulle vilja klara alla skulder först,

sedan låta begrafningen ske, enkelt men värdigt, så snart som möjligt.

Jag räknar på att Drakenfelt, som inte har långt att resa, kommer med på den; — på dig och Berg har jag naturligtvis inte en tanke.

Begravningskostnaderna har jag noggrant beräknat. Om vi delar upp skulder och begrafning, kommer på hvar och en af oss en summa af 136 kronor.

— De mystiska plågoandarna har jag inte sett en skymt af ej heller hört till. Där intet finns att ta — — —! De ha nog annat, kanske vetat, hur hon haft det. — — —

— En sådan kvinna i alla fall, Orne, trots allt! —

En sådan plikt-trohet och ansvarskänslighet emot oss, en sådan ståndaktighet och själfbehärskning i sjukdomen och lidandet, en sådan oegennyttighet! Ett sådant lif, Orne, ett sådant lif! Kasta bort sig på en sådan usling! Beröfva sig all lifsfröjd och arbetsglädje år och år igenom — till lifvets slut — för ett misstags skull, en bedräglig känsla! —

Jag tänkte i går, då jag stod och såg på hennes färd, förpinade, men nu så fridfulla ansikte — att hon var en god soldat, som föll på sin post. Hon borde ha militärisk salut. Hon har nog inte haft 'et bättre än de i skyttegrafvarna.

Jag väntar alltså ditt svar omgående.

Vänner

Jul. Högstedt."

I snöstorm och bitande midvinterkyla ägde stackars Bedas begrafning rum ute bland fattigkullarne på Nya kyrkogården.

Drakenfelt hade kommit. Thor Orne och hans syster Marianne likaså samt Högstedt och hans fästmo. Husvärden, portvakten och dennes pojke, alla tre ombedda, utgjorde de sista i processjonen.

Det var en prydlig, vackert blomsterhöjd kista, som sänktes i jorden, medan de unga männen med blottade hufvuden stodo där i stram gif-akt-ställning.

SVENSKA

SPELEN.

REDAKTÖR
E. BERGVALL
SEKRETERÄRE I KOMMITTÉN.

ÖFVERSTEN, FRIHERRE
S. HERMELIN
ORGANISATIONSKOMMITTENS ORDFÖRANDE.

KAPTENEN
G.G. SON UGGLÅ
ORGANISATIONSKOMMITTENS VICE ORDFÖRANDE.

Hvad Svenska

SALLAN HAR DET VÄL varit en sådan fest i Sveriges hufvudstad som under de Olympiska spelen för fyra år sedan. Under tio dagar hade en strålände sommarsol lyst öfver det vackra Stockholm, där tusentals utlänningar från alla världens kanter samlats, hvilkas flaggor i brokig mångfald fladdrade i vinden från murarna på det Stadion som nybyggt i gammal svensk stil skimrade mellan björkarna där uppe vid Valhallavägen.

Och under feststämning skildes man också åt den gången. Allt hade varit så lyckadt och gått så bra, man hade fått vara vittne till det mest storslagna idrottsliga skådespel världen i modern tid skådat, man hade roat sig kungligt några hastigt flyende sommarstunder hos den glada Mälardrottningen. Afskedets ögonblick underlättades också i hög grad därpå, att man ju snart skulle träffas igen. Fyra år — hvad är det? Och 1916, om fyra år, skulle man mötas i Berlin!

Berlin 1916 — det är nu det. Människan spår och Gud rår, den sanningen får man ofta bekräftelse på här i världen. Allt har blifvit hemskt förändradt sedan de dagarna i Stockholm, då alla nationerna hade stämt möte här uppe, då den tyska flaggan vajade bredvid den engelska i Stadion, då österrikare och italienare möttes till fredlig kamp på kolstypben. Nu är arenan en annan, gevären riktas icke mot skyttetaflan utan mot hjärtan, och medan kanonerna dundra dag och natt gäller kampen lif och död, nationernas vara eller icke vara. I Berlins väldiga Stadion, som byggts för spelen i år, härskar dödens tystnad, där det ej fyller med jämmer från de svårt sårade, för hvilka ett lasarett har inrättats i idrottsmännens logement.

I vårt land hade man i god tid börjat förberedelserna till Berlin-spelen, såsom alltid för öfrigt när det här gällt något större idrotts-

DIR.
S. LÄFTMAN
LEDAMOT AF ARBETSUTSKOTTET.

TELEGRAFKONTROLLÖR
ANTON JOHANSSON
SPELENS SKATTMÄSTARE.

ligt företag. Knappt hade man 1912 firat ned flaggan på Stadion och stängt dess portar och grindar samt hurrat för den siste farande främlingen, förrän man tog itu med arbetet

SVENSKA SPELEN
STOCKHOLM-8-16 JULI-1916

spelen vilja.

för Berlin. Man hade därför hunnit ganska långt med detsamma, när det första skottet lossades ute i Europa på sommaren 1914 och snart därefter nära nog hela världsdelen stod i brand. Så småningom började därför tanken gro, att på något sätt tillgodogöra sig detta arbete, och så trädde den då i höstas form genom förslaget att anordna de Svenska spelen.

Så som planen för dem lagts upp, ha de rönt liflig anslutning från alla håll.

Meningen med dessa spel är nämligen icke att de skola få samma festliga karaktär som de olympiska — de afse i stället att bli en allvarlig mönstring af folkets och ungdomens fysiska kraft under en allvarlig tid — spelen skola visa, om våra idrottsmän förkofrat sig under de år som gått, om de äro så spänstiga som det kan behövas, om det en gång skulle bli allvar för Sverige.

Många vittnesbörd utifrån ha gifvits därpå, att den bäste idrottsmannen ofta visat sig sig som den i kriget bästa soldaten. Detta är ju också mycket naturligt. Idrotten ger ökad hälsa och motståndskraft åt kroppen, den uppöfvar beslutsamhet, rådgighet och omdömesförmåga, den lär den unge mannen att kunna sätta in allt för att vinna ett mål och först och sist kanske ger idrotten ett friskt mod, en vilja och förmåga att gå framåt äfven där faror hota. Det är med vetskap härom och under sådana omständigheter ej att undra på, att idrotten får understöd från så många håll, från kung och riksdag, från myndigheter, skolor och våra tusen hem öfver hela landet. Det är också därför som Svenska spelen kommit och äro förtjänta af att bli en hela nationens angelägenhet. De bli icke en glad och rolig fest med många middagar — det blir i stället hela landet, som i en af världshistoriens mest kritiska tider för några dagar lägger hvardagsbestyren åt sidan för att samla sig kring en mönstring af

det bästa den har, sin ungdom. Att fyra tusen sångare från hela Sverige samtidigt stämma möte i Stadion för att låta våra gamla härliga fosterländska melodier gifva ökad stämning åt det hela, bör i sin mån kunna bidra till den samling af hela nationen kring ett gemensamt och af alla erkänt intresse man tänkt sig, att dessa spel skola bli.

Frågan om huruvida våra grannländer skulle inviteras till denna nationella idrottsfest har varit under diskussion, och man enade sig därvid om, att det icke på något vis kunde skada men tvärtom i dessa tider på flera sätt kunde verka gagnande, om norrmän och danskar deltog i dessa svenska spel. Våra grannar ha sålunda inbjudits till ett flertal täflingar, och intresset för spelen är bland dem mycket stort, hvarpå flera tecken syns. Deltagandet af deras idrottsmän torde också komma att, exempelvis i allmän idrott och rodd, åstadkomma ett för den stora allmänheten kärkommet plus i spänningen vid åseendet af täflingarna samt i ett par fall öka våra egna sportmäns ansträngningar, prestationer och resultat. Att representanterna för Danmark och Norge — de två öfriga utposterna för de neutrala länderna i Norden — under dessa tider skola vara särskildt välkomna till Stockholm, är gifvet.

I fråga om idrottsorganisation står ju Sverige sedan länge i främsta ledet, och ordnandet af olympiska spelen till allas belåtenhet var ju ett påtagligt bevis härutinnan. Ingen tviflar väl heller på, att vi skola lyckas också med detta organisationsarbete, äfven om det börjats något sent, hvilket ju i sin ordning berott på att beslutet om spelens hållande kom mera impulsivt, äfven om tanken någon tid legat i luften. I spetsen för organisationskommittén har man lyckats få öfversten frih. S. Hermelin, hvars namn ju utgör en borgen för att det hela skall gå väl i lås, med ordning och skick och att ingenting skall bli bortglömdt, som är att tänka på i förväg. Och som "andre man" kunde man ej finna någon lämpligare än redaktör Erik Bergvall, den nyvalde Stadionchefen, hvilken är den som främst lancerat idén om Svenska spelen. Och till dessa sluta sig en hel rad af våra främsta krafter på idrottsorganisationens område, och hvilka med glans genomgå de olympiska spelens eldprof.

Spelens beskyddare är kronprinsen, som härmed åter en gång skänkt idrotten sitt så högt värderade stöd, och förste hedersordförande general V. G. Balck — utan hvilken man väl hvarken haft olympiska, nordiska eller svenska spel, hvarken här eller annorstädes. En vacker hedersbevisning åt idrottsgeneralen alltså, det är ännu mer en heder för spelen att få ha honom på nämnda post!

Täflingarna börja lördagen den 8 juli, då spelen högtidligen invigas i Stadion, och fortsätta till och med söndagen den 16:e. De idrottsgrenar, i hvilka det täflas äro allmän idrott, fotboll, simning, gymnastik, brottning, fäktning, cykel, lawntennis, rodd, kortdistansskjutning, militäridrott, hästsport och motorcykel.

Ej minst torde de militära täflingarna komma att tilldraga sig intresse. Flera hundra officerare och underofficerare från hela Sverige starta i dess kräfvande prof och deras deltagande skall helt visst göra ett mäktigt intryck på den allmänna uppfattningen af vårt befäls fältmässiga utbildning.

Trenne sportgrenar äro upplåtna för damerna, nämligen lawntennis, simning och fäktning, idrotter alltså, som äro synnerligen väl lämpade för dem. Alldeles oafsedt det intresse våra damer kunna ha för dessa

speciella idrottsfäflingar, har man all rätt att hoppas, att den svenska kvinnan omfattar de svenska spelen i allmänhet med den sympati och uppmärksamhet de förtjäna. Hon brukar alltid ha förståelse för en fosterländsk angelägenhet, särskildt när det gäller vår ungdom och våra barn, och helt visst skall hon ej svika denna gång heller.

ERIK PALLIN.

En sommarstuga åt Stockholms kvinnliga kontorister.

PLANEN ÄR FÖRTRÄFFLIG, OM DEN, SOM man får hoppas, kan realiseras. Helst bör det ske i år, medan ännu sommaren är kvar. Kvinnliga kontorist- och expeditföreningen i Stockholm har nämligen tänkt skaffa sig ett eget sommarhem på landet, där föreningens medlemmar mot en ringa afgift skulle kunna få vistas öfver söndagarna och äfven tillbringa sin semester. Man har kommit så långt som till att utse en härligt belägen tomt med utsikt öfver Mälaren utåt Nockebybro till, där staden har landegendomar och där man på rimliga villkor kan få hyra tomter. Vidare har kostnadsförslag uppgjorts och det belöper sig på 8,000 kronor men då äro inga inventarier medräknade och de beräknas draga kronor 2,000. Då får man plats för 30 personer, om man följer ett noga uträknadt system med

Plats väljes för badstället på den nya tomten.

sofplatser som i en järnvägskupé, två och två öfver hvarandra. På sommaren behöfs ingen större bekvämlighet. Vidare skulle stugan inrymma sal, kök och skafferier och rum för föreståndarinnorna. Priserna äro ytterst moderata. För 1:50 eller 2 kronor få medlemmarna af föreningen tillträde till stugan hela sommaren utan sofplats, för 25 å 30 kronor kan man abonnera på sofplats också för sommaren. Frukost och kväll tillhandahållas mot afgift, men middag får man själf medföra om man icke vill beställa den på förhand i stugan, hvilket äfven går för sig.

Men K. K. & E. F. säga nu som Erk och Maja: "Så ska vi ha't, men hvar ska vi ta'". Dessa planer äro byggda på den förutsättningen att villiga principaler intressera sig för de kvinnliga kontoristernas bästa. Föreningen disponerar öfver kronor 2,000 att insätta i företaget, men de återstående 8,000 kronorna måste anskaffas på privat väg. I Amerika anse principalerna, att det befalar sig bäst att sörja för sin personals hälsa och trefnad, då bli arbetsprestationerna af så mycket högre kvalitet att man därigenom har en direkt utdelning på de pengar man sätter in i sådana saker, som prydliga lunchrum för de anställda och dylikt i samma stil. De svenska principalerna ha nog i många fall en ideellare syn på saken, de räkna icke med sin valuta, och det är därför ganska troligt att de kvinnliga kontoristerna få sin stuga redan till eftersommaren.

Iduns handarbetsmönster.

DE NYA ORIGINALMÖNSTER TILL sommarhandarbeten, som reproducerades i bilagan till n:r 23 af Idun (datum: 4 juni) tyckas att döma af den lifliga efterfrågan ha fallit våra läsarinor i smaken. Mönster kunna äfven under juli månad erhållas, om beställningar snarast möjligt insändas till *Midinette*, Iduns Red., Stockholm. RED. AF IDUN.

Den moderna husmodern och hennes praktiska uppgifter.

För Idun af GERTRUD och PETER NORDEN.

III.

Husmoder och tjänare.

(Forts.)

MIN NARMASTE GRANNE I CHICAGO hade en präktig tysk jungfru, som hade familjens tvätt för veckan upphängd till torkning hvarje måndag före frukost! Hon gick upp klockan fyra — hvilket som bekant ansågs normalt i Sverige under storhetstiden, och ännu är långt ifrån ovanligt i sydligare luftstreck. Men äfven om det icke lämpar sig för svenska förhållanden att tvätta hvarje måndag, så hvarför icke för detta ändamål reservera t. ex. första måndagen i hvarje månad? I hvarje fall bör det helst vara en måndag, ty en ordinär familjs månadstvätt kräver tre dagar. Första dagen läggs kläderna i blöt, andra dagen är man uppe i tid och tvättar dem, och låter dem sedan ligga i sköljvatten till tredje dagen, då de vridas ur och hängas till torkning. Skola de så torkas under tak, så måste de bli hängande öfver söndag. Under tiden hinner man ifatt det mer eller mindre försummade arbetet. Nästa måndag drager man kläderna, viker dem till mangling, stärker och dränker stärksakerna. Tisdag och onsdag manglas och strykes och den som är rask hinner kanske bli färdig med lagningen också. Ordnar man det på detta sätt, så löper man mindre risk att öfveranstänga jungfrun, ty de båda mest påkostande arbetsdagarna, tvättdagen och strykdagen, infalla under olika veckor. Och försök alltid att ordna det så, att icke detta arbete infaller på den tid af månaden, då det icke lämpar sig för jungfruns hälsa.

Jungfrun bör också ha en ledig eftermiddag hvarannan (i Amerika hvarje) vecka för sina personliga uppköp, sin sömnad o. s. v. och vara fri hvarannan söndag att rekreatera sig efter behag.

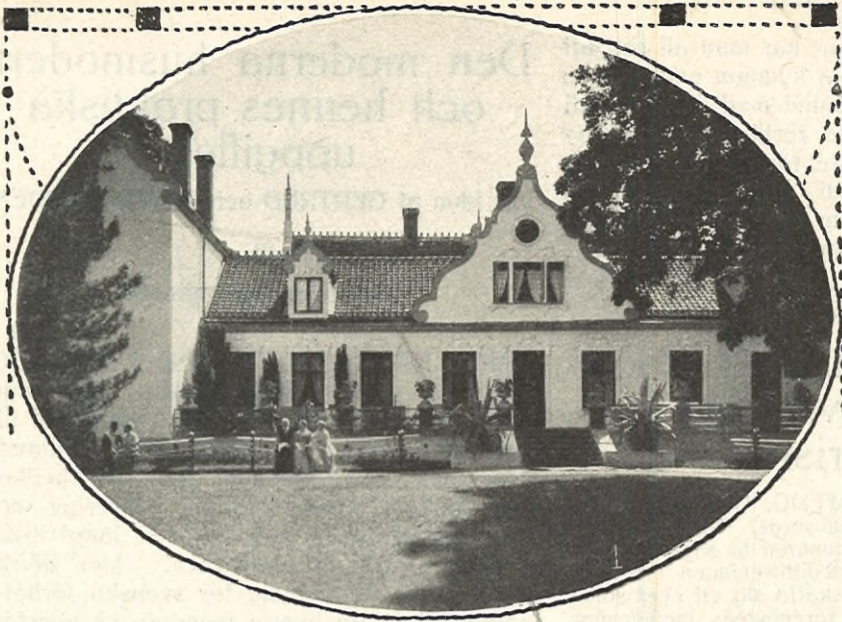
Sedan dessa ledighetsdagar en gång fastställt skola de också samvetsgrant respekteras, och blott verklig force majeure, sjukdom o. dyl., bör rubba deras gifna giltighet. Men naturligtvis bör det också ordnas så, att hennes ledighet åstadkommer minsta möjliga olägenhet; allt arbete, som kan utföras på förhand, bör vara undangjordt, allt klart för middagen, desserten färdiglagad o. s. v. I Amerika är hvarje jungfru ledig på torsdagarna efter kl. 1, och redan detta bidrager inte litet till att göra Amerika till ett jungfrurnas paradiset.

Det är uppenbarligen opraktiskt att låta jungfrun vara ledig den vecka man har tvätt, men bara strykningen är öfver, kan ju den svårigheten lätt ordnas på öfverenskommelsens väg.

Som väl framgår af det nu sagda är det icke endast arbetsveckan, utan äfven månaden som har sina bestämda konturer. Och därför måste allt som stör de jämna månadstiderna, det må nu vara jul- och värstädning eller sommarferier förutses och i tid planeras med almanackan i hand. Ofta fordras det, att dessa stora händelser få kasta sin skugga ända till en månad framför sig, om allt, när det sedan gäller, skall kunna förlöpa utan jäkt och stockning.

Hittills har jag icke talat om annat än den så att säga kvantitativa arbetsfördelningen. Men till en modern "organisation" hör äfven att nödig hänsyn tages till arbetets art, och

Glädje och gamm

de medarbetandes olika kvalifikationer för arbetets olika delar.

Det synes mig underligt, att rent mekaniska sysselsättningar som att bädda upp sängar, dammtorka, stoppa strumpor, vattna blommor o. s. v. konventionellt sedt anses mera "ståndsmässiga" och passande för husmoderns höga person, medan långt mera viktiga och intelligenskräfvande ting såsom förståndiga uppköp, uppgörande af dagens matordning och själfva tillredandet af födan — hvilket allt förutsätter kännedom om familjens smak och fysiska behof, om gällande priser och födoämnenas relativa näringsvärde — öfverlämnas till slumpen eller jungfrun. Då en gång våra kök bli, hvad de långt före detta borde ha varit: laboratorier för födans beredning, och husmodern har satt sig in i hvad den mänskliga fysiken i allmänhet och hennes egen familj isynnerhet behöfver, så kommer kokkonsten att bli så mycket konst och ha så mycket af all verklig konsts fascinerande intresse, att hus-

modern knappast unnar någon annan att vara dess egentliga utföware i hemmet.

Allt som förutsätter kunskaper, träning, initiativ, förlänksamhet och takt bör åtminstone personligen öfvervakas af husmodern. Denna regel tillämpas nog oftast beträffande små barn och sjuka, men är minst lika gillig för vuxna och friska! Jungfrun kan mycket väl laga familjens strumpor. Det gör henne godt att få sitta en stund emellan också, medan husmodern sannolikt kan behöfva litet motion af både kroppsliga och andliga förmögenheter. Reflektera aldrig husmödrarna öfver, att deras jungfru vanligen är friskare än de själfva? Skälet härtill ligger nära till hands: jungfrun har oftast betydligt mera kroppsrörelse.

Det synes mig vara lika gagnlöst och

MIDSOMMARDAGEN FIRDOM i Västergötland ett bröllof i ståtlig stil, då fröken Emma Leijonhielm. Bruden är o och hans grefvinna Emma, rättades i Vretens kyrka af brudparet uppvaktades af skalkar: Fröken Anna Posseken Märta Posse—hr G. Prin Engeström—löjtn. friherre G. sabet Lagerbielke—löjtn. Ribbing—fänrik Lars v. Stenlenberg—fänrik G. F. von K gjorde fröken Karin Thott 1. Vretens egendom. 3. Vret lämnar kyrkan. 6. Brudskalkar. Foto Ludv. Ericson.

Midsommarafton hade kronprinsparet ett antal ungdomar, hvilka bildat en förening, under ledning af en af dem, som är att söka rädda gamla skolor från glömskan. Under ledning af dirigenten Gustaf Wennerberg spelade skaran under musik och med melodiska melodier. Kronprinsparet med barn, i gamla dräkter, hälsade sina gäster. Foto Alfr. B. Nilsson, Helsingborg.

Göteborg har nu i fröken Emma Leijonhielm sin första parkiant, som hvar år gör småttingar i Slottsskogen. Göteborg.

en i sommar dagar.

meningslöst att uppställa några regler för husmoderns personliga sätt och samtalston med tjänarna som det skulle vara att vilja ge henne några råd i motsvarande stycken af hennes förhållande till sin man, sina föräldrar eller sina grannar. En hel del godt folk af "gamla stilen" äro dock alltid färdiga med sina förnumstiga åsikter om hvad man "kan" säga eller inte säga till en tjänare. De tala om "hvad som passar sig" och om nödvändigheten att "hålla på sin värdighet" som om man kunde resa en kinesisk mur mellan sig själf och en medmänniska eller göra "intryck" på henne, endast genom att välja sina ord med en viss beräkning. Ingen är stor inför sin kammarlänare, — det är inte bara genom att väl tala och bättre tåga, som vi påverka vår dagliga omgivning; hvarje handling, hvarje tonfall, hvarje minspel, hvarje falsk tystnad har också något att be-

rätta om vårt verkliga väsen. Vare det långt ifrån mig att vilja tala förklenligande om husmoderns värdighet, men en naturlig, äkta värdighet behöfver inga konstgrepp för att göra sig gällande, och den anlagda "värdighet", som egentligen går ut på att låta den underlydande känna sin ovärdighet, blir snart genomskådad, och sedan är det slut med respekten! En rar liten husfru bland mina bekanta tviflade visst på mitt sunda förstånd, när hon fick höra, att jag frågat min jungfru, hvad hon skulle sätta mest värde på i sitt betyg. En annan försäkrade mig, att man aldrig kan tillåta sig att skämta med en tjänare, utan att de bli familjäre. En tredje förmanar en att man aldrig bör "prata och skvallra" med dem. Hvar och en har sitt patent på den "värdighet", som för dem är den stora trollformeln. I verkligheten är det nog i stället så, att den ena husmodern "tar" sina tjänare genom blidhet och tålmod, en annan genom vänlighet och hänsynsfullhet, en tredje genom

ADES Å VRETENS EGEN-
 llop i gammal svensk stor-
 Posse sammanvigdes med
 fgarde friherre Carl C:son
 offer till greve Nils Posse
 född Posse. Vigseln för-
 kyrkoherde E. Beskow och
 följande färnor och mar-
 —Baron Carl Hamilton, frö-
 tzskiöld, fröken Stanny von
 rhard de Geer, fröken Eli-
 Montgomery, fröken Elsa
 enström, fröken Calle Wal-
 en. Som brudnåbb tjänst-
 och greve Nils Posse J:or.
 selsen i kyrkan. 4. Brudpa-
 aret med färnor och mar-
 Sköfde.

prinsparet inbjudit till sitt
 domar från Luggude härad,
 Luggude-gillet, hvars uppgift
 ånska danser och folkdräk-
 edning af kantorn och kom-
 g i Rögle tågade den käckä
 l standar till lekplatsen med
 prinsparet, båda i Luggude-
 er välkomna. Bild 2 visar
 omgifna af Luggudegillet.
 gborg.

Magda Sundqvist fått sin
 ag leker med flera hundra
 Bild 5, foto Anna Backlund,

sin alltid strängt rättvisa noggrannhet o. s. v. fastän gifvetvis alla dessa olika "sätt" med en viss urskiljning måste lämpas efter vederbörande tjänares lynne och fallenhet. En tjänare gör på grund af tillgifvenhet hvad en annan endast åtar sig mot ökad lön o. s. v. ad infinitum. Som vi alla veta finnes det somliga tjänare, och somliga husmödrar, som det är omöjligt att komma öfverens med.

En god och mycket viktig regel synes mig emellertid vara, att aldrig behålla en tjänare, sedan man fått uppenbara bevis på, att hon icke vidare bjuder till att göra en tillägs, eller att hon helt enkelt icke kan fylla de fordringar, man ställer på henne. Ty i ena som det andra fallet begår man en orättvisa mot både sig själf och henne. Det faller också af sig själf, att man icke skall ge en liknöjd och okunnig tjänare missledande vitsord i betyget. Det är just inte vidare rekommenderande för en själf att skicka en undermålig tjänare till en annan familj med fullgodt betyg, för att nu icke tala om hur omoraliskt ett sådant bekvämlighetsförfarande är. Man gör klokt i att hålla i minnet att lika väl som vi själfva kunna draga vissa slutsatser om den familj, där vår jungfru förut tjänat, lika väl kunna våra "effterträdare" draga vissa slutsatser om oss. Särskildt i mindre samhällen är ju denna synpunkt icke utan sin betydelse.

Om en jungfru, sedan hon varit i vår tjänst ett år, icke är bättre, intelligentare, renligare och kompetentare än när hon tillfrådade sin plats, så har husmodern inte gjort sin plikt emot henne. De flesta tjänare äro villiga och angelägna att lära, och ofta är arbetet under en god och intelligent husmoder den enda möjlighet till personlighetens utvecklande som lifvet erbjuder dem.

Nu till sist några få, enkla sammanfattande regler för samarbetet mellan husmoder och tjänare:

Betalta väl för verklig kompetens.

Ordna allt arbete planmässigt. Gör redan från första stund klart för hvarje tjänare, hvad som väntas af henne, och säg ifrån första gången anledning föreligger.

Kräf obetingad lydnad för rimliga och tydligt förstådda tillsägelser.

Låt jungfrunkänna sig delaktig af ansvaret för det arbete hvari hon deltagit.

Låt jungfrun förstå att hon i uppträdande och utseende representerar familjen, så att hon får intresse af att göra sig så fördelaktigt som möjligt.

Var frikostig med beröm, när hon förtjänar beröm.

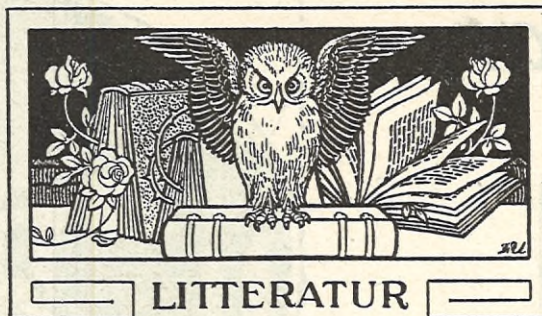
Hjälp henne genom eget föredöme och taktfulla råd att använda sina penningar väl.

Visa intresse för hennes små angelägenheter. Hon känner sig då också mera solidarisk med familjens.

Var konsekvent och rättvis. Den som kräver oersonlig lydnad får på sin höjd ögonljänst.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

LITTERATUR

Henrik Schück: Shakespeare och hans tid. Två delar. (Hugo Gebers förlag.) Det är med respekt man tar dessa båda voluminösa och tunga böcker i sin hand. Deras yttre gedigna och nobla typ liksom förutskickar till läsaren ett varsel om innehållets must. Grundlig vetenskaplig forskning, kritisk klarsyn och varm hängifvenhet för ämnet äro också de tre grundstenar, på hvilka författaren murat sitt äreminne öfver den store briffen.

Det är nu öfver trettio år sedan professor Schück utgaf sin "William Shakespeare. Hans lif och verksamhet", ett ungdomsarbete, som han, enligt det spirituella förordet till det nu föreliggande verket ej längre vill stå för. Denna något väl långt drifna blygsamhet skall tveksamt icke hindra den Shakespeare-intresserade läsaren, som har tillgång till båda verken, att repetera i det tidigare efter att ha njutit af det senare. De komplettera hvarandra, eller hänga samman, hur man vill ta det, enligt den ofrånkomliga lag, som bjuder mannaålderns mogna gärning att ha sin grodd i ungdomstidens ystrare anlopp och pulsk genomförda dåd. Det bör dock bemärkas, att detta nya arbete om Shakespeare icke är någon omarbetning eller utvidgning af det äldre utan ett alldeles nytt verk med mäktig och originell resning.

Redan i inledningen, som afhandlar England och London på Shakespeares tid, möter man den grundlärde kulturhistorikern, som ger en rask och af den vetenskapliga exakthetens ryggrad buren skildring af de engelska samhällsförhållandena och af själfva London, dess byggnader, seder och lif. Jättestaden hade den tiden ej mer än 100,000 inbyggare, men som brännpunkt i ett land, hvilket då grundlade sin stormaktsställning för sekler och hvars såväl andliga som materiella lif utmärkte sig för renässansens skaparkraft, äfventyrslynne och glädje öfver tillvaron, tedde sig London som en stad med outfömliga resurser och lockelser. Och det var i detta London Englands dramatiska diktning sköt växt med en frodighet och en den poetiska visionens intensitet, som väl ingen af kontinentens länder kan uppvisa motsycke till. I hög grad fängslande är den skildring författaren ger af Marlowe, banbrytaren för det stora engelska dramat och en af Shakespeares märkligaste föregångare. Kring honom gruppera sig ett antal mindre betydande teaterförfattare, men som personligheter romantiskt fängslande genom sitt bohémeliv, i hvilket tragik och lifsglädje bröto sig mot hvarandra på samma sätt som dessa känsloelement förekomma i den världsbild, Shakespeare några år senare skulle afslöja i sina skådespel.

Efter att ha ägnat de londonska teaterförhållandena, skåspelarna, författarna, Shakespeares första Londonår — Hamlets och Kung Lears skald tillbragte sin första tid i London med att hålla hästar utanför teatern — åtskilliga af bokens kapitel, avslutar professor Schück den första delen med en djup och fin analys af de episka dikterna och sonetterna. Behräffande de sistnämnda vederlägges här bestämdt den af många, äfven Brandes, omfattade åsikten, att sonetterna skulle afse någon skaldens själfbekännelse beträffande en tragisk kärlekshistoria, hvilken skulle stå i något sammanhang med den i dikterna förekommande "svarta damen". Och han slutar sin grundliga bevisföring

med orden: "efter allt att döma var Shakespeare en för stolt natur att på detta sätt torgföra sitt eget privata lif och sina mest dolda känslor."

Den andra delen är i hufvudsak ägnad Shakespeares samtliga dramatiska arbeten med noggranna upplysningar om alla de novell-, ballad- och krönikemotiv, hvarur skalden hämtat handlingen till sina stycken.

Här får läsaren göra bekantskap med professor Schücks djupa insikter i Shakespeares diktvärld, hans eminenta karaktäriseringsförmåga, hans skarpsinne och manligt kritiska hållning, hvilken städse inger respekt, äfven där det kategoriskt formulerade omdömet någon gång kan fresta till invändning.

I sitt förord betonar författaren den hart när oöfverkomliga svårigheten att skriva om en skald af Guds nåde, emedan det kräver förutom lärdomen, skaldens uppfattning och intuition, egenskaper, säger han, som sällan förenas hos en och samma person.

Af lärdomen har professor Schück gifvit mer än mycket i sin bok, men han har icke nöjt sig därmed. Det finns nämligen sidor i kapitlet om dramerna och lustspelen, där också vetenskapsmannen säger högt öfver forskningens kamrar och arkivens damm och blir skaldens like uppe i solrymder; så i kapitlet om "Romeo och Julia", där stilen får en rytm och en glans, som om den flutit ur en hänförd ung diktares penna, så i karaktäriseringen af den graciösa fëvärlden i "Midsommarnattsdrömmen" och af Prospero och Miranda i "Stormen", denna underbara slutsten i Shakespearediktens skimrande byggnad.

Vår litteratur har i Henrik Schücks "Shakespeare och hans tid" vunnit ett storslådadt verk, som med vetenskaplig stränghet och respektfullt framstående framställningskonstens värme och glans.

Minnen af och om Emil Key. Utgifna och utfyllda af Ellen Key. Del I. (Albert Bonniers förlag.)

Hur gamla tiders lif kan skimra för oss efterkommande, då det träder oss till mötes i bref och dagböcker af personligheter, som genom sin intelligens och sin samhällsställning, sina handlingar och sina drömmar präglat fidsmedvetande! De äro ofta några märkliga kraftkarlar, dessa aktiva politici, skriftställare och vetenskapsmän från 1800-talets förra hälft, och de besjålas af en ideel lifsåskådning, som förefaller oss anmärkningsvärd, nödsakade som vi blifvit att subtrahera bort en viss del af personlighetsvärdet från de nutida märkesmännen för att erhålla deras rätta mått.

Föreliggande minnen af och om Ellen Keys fader ger en rikt facetterad bild af den dåkraftige politikern och hängifne fosterlandsvännen, på en gång skald och praktisk ämbetsman, varm anhängare af skandinavismen och en ej mindre ifrig kämpe för kvinnoemancipationen, i hvilken fråga Emil Key stod långt före sin tid. Hans omfattande bildning och briljanta hufvud samt hans lätthet att uttrycka sig gjorde honom till en af riksdagens främsta debattörer, och hvad hans skriftställarskap beträffar, är hela boken ett glänsande vittnesbörd om hans pennas konst vare sig det gällde politiska broschyrer, skildringar från hans resor eller karaktäristiker af de många märkliga personligheter, med hvilka han under sitt skiftesrika lif kom i beröring.

Men hvad som främst intresserar i denna bok är den bild af människan Emil Key och af hans släkt och tid, som dessa anteckningar och skriftutdrag, pietetsfullt sammanställda och hopsamlade af hans snillrika dotter, frammana inför läsaren. Det är ett stycke svensk karaktärs- och sedehistoria, mera fängslande än mången beprisad roman.

Svenskar från förra seklet. Biografiska studier af Lydia Wahlström II. Erik Gustaf Geijer. — Johan Gabriel Richert. — Fredrika Bremer. (P. A. Norstedt & Söners förlag.)

"Geijers politik och vår tid" heter inledningsstudien i denna nya del af dr Wahlströms ypperliga personkaraktäristiker öfver några af en svunnen tids märkliga svenskar. Författarinnan framhåller, hur Geijers konservatism nu, hundra år senare, begagnas som åskådningsmaterial af det närvarande högerväldet, medan hans liberalism — det historiska "affallet" — lämnas obeaktadt. Och dock är den konservativa och den liberala Geijer så organiskt vuxna den ene ur den andre, att de icke kunna tänkas åtskilda. Intressant är belysningen af de skäl, som förmodade Geijer att anamma liberalismens reformprogram — här framträder mannen, på en gång snillet och medborgaren, med all sin frimodighet och sociala rättfärdighetskänsla för att fylka sig bland skaparne af en ny tid. Den korta men givande studien avslutas med några beaktansvärda reflexioner, hvori förf. häfdar att om vi i dessa vargatider behöfva den konservativa Geijer, så blir den liberala Geijer ej mindre nödvändig som mönster, när efter världskriget det länge undanskjutna reformarbetet skall tagas upp på allvar.

Juristen och politikern Johan Gabriel Richert är typen för en kärnfull och frisinnad rättslärd från förra seklets början. För den, som önskar att studera ett grundligt biografiskt verk om R. finnes professor Warburgs stora lefnads-teckning.

Men dr Wahlströms koncentrerade framställning är nog så belysande, bilden står fast och klar och karaktäriseringen af mannen och hans gärning är rik inom den trånga ramen. Richter var en man i mycket före sin tid, och bl. a. framstod han som en förkämpe för reformer berörande kvinnans intressen.

Bokens sista hälft upptages af en studie öfver Fredrika Bremer, utförd med öm hand och med en omsorg i teckningen, som låter bilden af den betydande kvinnan, "den moderna tidens heliga Birgitta", teckna sig som en ljuf madonnabild mot guldgrund. Hvilken rik ande hade ej sitt fäste inom denna lilla eteriska gestalt, hvilken ljus lifsyn behöll hon icke trots att mycken och hård kamp föll på hennes lott, och hur djupt och äkta var ej hennes religiösa lif! Allt detta kommer till synes i dr Wahlströms studie och är framställt med förf:s kritiskt värddiga och personlighetsvarma konst.

E. H.-N.

En vädjan till hemmen på landet.

DET ÄR SOMMAR EFTER EN LÅNG OCH hård vinter, och ni som ha era hem på landet äga nya glädjemöten hvarje dag i solen, blommorna och allt hvad sommaren ger med fulla händer. Men för många har sommaren endast få och sparsamma gåfvor. Till dessa kan man räkna de lägst aflönade af de kvinnliga kontoristerna i Stockholm, dessa som i lön uppbära 50 à 60 kr. i månaden och som ha en veckas till fjorton dagars semester, stundom med afdrag af lönen. Att komma ut på landet under sådana förhållanden är otänkbart, om man icke har någon att resa till, och många stå alldeles ensamma utan släkt eller vänner, som kunna öppna sina hem för dem. Det är de frötta och utarbetades skara, de anspråklösa, som icke få ha många behof, men hur anspråklös man än är, nog kostar det på att under den knappt tillräckligt hviloliden icke få komma ut på landet, som för stadsborna alltid hägrar som paradiset.

Nu kommer Idun med en vädjan till Sveriges landthem. Öppna era dörrar under en vecka eller fjorton dagar för dessa frötta stadsborn! De ha icke stora pretentioner, de bädda sin säng och städa sitt rum själfva och begära endast en smula vänlighet.

Anmälningar om hem, som äro villiga att öppna sina dörrar för kvinnliga kontorister, mottagas med största tacksamhet hos Kvinnliga kontorist- och Expeditionsföreningen, ordförande fröken Mathilda Lindgren, Brunkebergsgatan 3, Stockholm.

"Majorskan på Ekeby."

Ännu ett meningsutbyte.

(Införandet fördröjt till följd af utrymmesbrist.)

FRU ELSA NYBLOMS SPIRITUELLA OCH sympatiska artikel i Idun den 22 augusti föregående år om majorskan Sandelin på Ekeby — lagmanskan Sandelin, f. Hallenius, på Öijervik har uppkallat öfverste C. Bratt i en energisk och oväntadt skarp artikel i Iduns nr af den 28 november samma år. Med stränghet går han till rätta med författarinnan för att hon angifvit lagmanskan och lagmannen Sandelin som ägare till Rottneros, hvilket i stället innehades af släkten Bratt. I verkligheten har hon emellertid ej ens nämnt namnet Rottneros. Afven Idun tillrättavisas: emedan den försett reproduktionerna af tvenne porträtt som blott ett par generationer* gått i arf i en viss familj, med de namn deras innehafvare uppgifvit. Men ej nog härmed. Förf. begagnar till sist en hel spalt för att söka leda i bevis, att dessa porträtt, om hvilka han synbarligen ingenting känner, ingalunda föreställa S. utan hans egen farfarsfar, lagman Bratt och hans fru!

Ehuru saken i och för sig är tämligen betydelselös, bör den likväl granskas, då den på detta sätt framlagts för offentligheten. Man väntar sig naturligtvis starka skäl för ett påstående af detta slag. I själfva verket äro dessa dock ytterst svaga och därjämte oriktiga, trots att dokument återropas. Dessa måste antingen vara oriktiga eller ofullständigt återgifna.

Som ett viktigt skäl för att Öijervikporträtten skulle föreställa Bratts i stället för Sandelins framhåller öfversten att de afbildade personerna enligt traditionen haft 18 barn, "hvilket slår på pricken in på Bratts" men "inte alls på lagman Sandelins, som enligt Sunne församlings kyrkoböcker hade endast sex (6)." Här är ett miss-tag någonstädes. Enligt mig tillgängliga källor hade nämligen lagman S:s tolf (12) vuxna barn (5 söner och 7 döttrar). Om flere funnits, som tidigt aflidit, vet jag ej f. n., men detta är ej omöjligt.

Huru som helst förfaller alldeles talet om det låga barnantalet, hvilket sistnämnda f. ö. lätt kan i fantasien hafva vuxit från 12 till 18. Förf:s viktiga skäl nr 2 är fru Boströms uppgift om en "högst betydlig" ålderskillnad mellan makarne Sandelin. Om förf. studerat kyrkoböckerna, bör han gifvetvis veta, att ålderskillnaden ej var fullt tio år. Hvarför ej också här citera kyrkoböckerna i st. f. en sagesman, hvars uppgifter i öfrigt bestridas? Detta skäl faller således också, ty ingen lär vilja påstå, att ålderskillnaden mellan de afbildade personerna ej kan vara tio år eller mera. Att ytterligare diskutera frågan torde vara öfverflödigt, då några skäl utom dessa knappast förebräats. Det är ju f. ö. en känd sak, att olika porträtt från samma tidpunkt ofta visa stora likheter.

Ytterligare ett porträtt af lagmanskan lär finnas i annan ägo. Det vore af intresse att få se en afbildning äfven af detsamma.

Hvad angår fru Nybloms majorska kan möjligen i detta sammanhang påpekas — trots äganderättsförhållandena på Rottneros — att den person hon utpekat bland initierade i Värmland anses vara den som mest närmar sig sagans romantiska bild. En mig okänd förf. skildrade för ett antal år sedan i Värmlands Dagblad, i en serie kulturhistoriska uppsatser, äfven lagmansparet på Öijervik. Lagmanskan var enligt honom en kvinna af stor skönhet och vid moden ålder en härskande och verksam personlighet, "ei olik den kvinnogestalt Selma Lagerlöf tecknat i majorskan på Ekeby". Lagmannen själf var en sträng domare och "en inflytserrik man, som vid sin död var innehafvare af nästan samtliga Sunne sockens betydligare gods". Att personer som dessa skulle göra sig gällande i den tidens skildringar från Fryksdalen är ju sannolikt.

Några korta biografiska data kunna kanske intressera. Lagmanskan S., Christina Gustafva Hallenia, var född i Eskilstuna 7 sept. 1759, dotter af lohan Hallenius och Sfina Lisa von Binnon. Hon gifte sig troligen 1779 med lohan (Jan) Sandelin, född 8 nov. 1749 på Kärrns bruk i Nved i Värmland, där hans fader, liksom lagman och brukspatron, bodde. Lagman Jan och hans hustru flyttade sedan till Öijervik i Sunne. Han afled där 1827, hon 1842 den 7 juli.

Öfverste Bratt lämnar i sin artikel äfven ett bidrag till Rottneros' historia. Detta är säkerligen värdt att bevaras i dessa för de gamla uppvärm-ländska herrgårdarne så sorgliga tider. De gamla ägarnes släkter äro skingrade. Sorglösheten och frikostigheten, som tjusa oss i skildringar från

* Lagmanskan S. lefde ännu år 1842.

dessa tider, hafva bragt allt för många af dem på obestånd. Herrgård efter herrgård har tagits i besittning af norrländska och värmändska bönder, som saknat sinne för tradition och gamla, enkla skönhetsvärden. Man hugger ned alléer, man plöjer upp trädgårdar, man inreder good-templarlokaler och drängstugor i de gamles salar. Det grämer en i hjärtat att se detta.

Wikmanshyttan våren 1916.

FOLKE SANDELIN.

Sagan om majorskan på Ekeby och Altringers testamente.

I MIN UPPSAT I IDUN DEN 28 SISTLIDNE november med anledning af fru Elsa Nybloms den 22 sistlidne augusti i samma tidning publicerade artikel "Majorskan på Ekeby" betonade jag, som tidningens läsare kanske minnas följande tre punkter: 1) framhölls att det föregifna testamentet i själfva verket var ett köpekontrakt, som hade ingenting att göra vare sig med Ekeby eller med lagmanskan Sandelin, 2) bevisades att lagman och lagmanskan Sandelin aldrig ägt den allra ringaste del eller lott i Ekeby samt 3) gafs fullgiltiga skäl för att de ifrågavarande porträtten föreställa inte lagmannen och lagmanskan Sandelin, utan undertecknads farfarsföräldrar, sedermera lagmannen och lagmanskan Bratt.

Min utredning i det populära ämnet har inbringat mig tacksägelse från flera personer, däribland författarinnan Selma Lagerlöf själf. Af såväl henne som af ett par medlemmar af den Sandelinska släkten har jag dessutom fått emottaga några sakupplysningar af det intresse, att jag anser dem böra bringas till allmänhetens kännedom.

Om lagmanskan Sandelin, född Hallenius, uppläsa de mig tillhandakomna Sandelinska papperen, att hon på äldre dagar blef förklarad obotligt sinnessjuk och att lagmannen i anledning där af erhöill tillstånd att ingå nytt äktenskap fastän hon ännu var i lifvet. Vid ingäendet af detta sitt andra gifte med den sextonåriga S. L. von Bippen var lagmannen öfver sextio år. Det skulle kunna tyckas att detta hans gifte passar bättre in i sagans bildserie än när det var fråga om fru Boströms mormorsmor, den under de tre sista tiotalen af sitt lif så beklagansvärda Gustava Hallenia. Så är dock icke fallet. I verkligheten är nämligen — enligt fröken Lagerlöfs egen utsaga — majorskans förebild och Antonsons arftagerska lagman Sandelins första och inte hans andra fru.

Selma Lagerlöf stöder sina uppgifter härom på "en hel del efter hennes farfar disponenten m. m. Lagerlöf ända till för omkring 25 år sedan på fädernegården Mårbacka förvarade handlingar från den tid, då disponenten L. var f. d. lagmanskans förmyndare. — I det art hvarmed Antonson-Altringer doterade lagmanskan Sandelin den äldre ingick emellertid — såsom jag tidigare visat — icke andelarna i Rottneros, dem Antonson redan åtta år tidigare försålt till John Hall.

Rottneros-Ekeby har alltså gjorts till skådeplats för majorskans triumfer och strider samt till medelpunkt för det muntra lifvet kring Löfvens långa sjö enbart därför, att detta ställe — Fryksdalens största och ståtligaste herresäte — lämpade sig bäst därför. Det är en typ bland många andra liknande, inte blott i det gästfria Värmland, utan kanske än mer i de med s. k. ståndspersoner förtäro befolkade provinserna Södermanland, Öster- och Västergötland, Skåne m. fl. — Men i verkligheten har "majorskan" aldrig hållit hof på Rottneros.

Angående vackra Altringer kan tilläggas, att hans förebild brukspatron Bengt Reinhold Antonson ingalunda var hvad sagan gör Altringer till: en fattig ung man. Tvärtom var han redan från början efter den tidens mått rätt förmögen. Redan en blick på hans eleganta habitus på ungdomsporträttet i Västra Emtervik, ger detta vid handen. Genom brodern Jan Ansons ingifte i öfverkrigs-kommissarien Jonas Bratts på Rottneros och Öijervik familj och de därigenom uppkomna tillfällena till fördelaktig inlösen af arfslotter i denna stora bruks- och godskomplex ökades visserligen bröderna och affärskompanionerna Antonsons förmögenhet rätt väsentligt, dock aldrig i den grad, att deras ställning därefter kunde betecknas som en ren motsats till deras förutvarande.

För öfrigt torde Bengt Antonsons bekantskap med lagmanskan Sandelin hafva stiftats först efter lagmansparets flyttning till Öijervik år 1784, då de unga kontrahenterna närmade sig 30 år. Tiden före sitt giftermål tillbragte Gustava Hallenius i sitt fädernehem i Eskilstuna och de åtta à tio åren närmast därefter i Karlstad och Nved, där hennes fem äldsta barn föddes. Under tiden lefde Antonson i den då lånat mer än nu afskilda Fryksdalen till synes fullständigt okänd för den vackra

Emterviksporträtt, angifves där föreställa den äldre lagman Sandelin, föreställer i verkligheten sedermera lagmannen Lars Gustav Bratt vid 23 års ålder.

Emterviksporträtt, angifves vara Gustava Sandelin, född Hallenius, är i verkligheten den omkring 19-åriga Anna Lisa Bratt, f. Wennerstierna.

lagmanskan. Om något annat tycke dem emellan än det, som i den efter inflyttningen följande tiden uppblussade kan det sålunda knappast vara tal. Sagans uppgifter därom äro tydligen tillkomna för att stegra den dramatiska effekten och för att öka sympatien för det unga paret.

Och till dylika omvandlingar har, som jag redan framhållit, sagoförfäljerskan full rätt. Hon kan af flera typer skapa en, af en fleral! Hon kan förlägga händelser till annan tid och ort än de tilldragit sig, och hon kan — och Selma Lagerlöf har i sin Gösta Berlingscykel synbarligen på mer än ett ställe så gjort — tilldika hvad som kräves för att ge nödig relief åt sagoföljden. Det är nämligen att märka, att sagda cykel är hvad den utgifver sig för: en saga och inte en historia!

Af intresse för uppfattningen om Gustava Hallenius temperament är upplysningen om att hon äfven under den långa, gifvelvis ganska plågsamma interneringen på Ojervik lyckades hålla sitt praktiga gemyt ganska bra uppe. Så berättas det till exempel att, när hon ej var belåten med förmyndarens föfoganden öfver hennes person, det kunde hända henne att midt framför näsan på honom slå näfven i bordet och utbrista: "Ja mej tusan djäflar, Lagerlöf".

Här torde böra omnämnas, att den Sandelinska släktaflan anger de Sandelinska barnen i första gifvet till tolf, inte till sex som kyrkboken i Sunne, samt att den Sandelinska uppgiften, af skäl för vidlyftiga att här anföra, härutinnan måste gifvas bestämdt vittord. Det har emellertid varit mig omöjligt att få denna uppgift officiellt bekräftad. Hvarken i Karlstad, där lagmannen ägde fastighet, eller i Eskilstuna, där hans första gifte ingicks och där jag äfvenledes hört mig för, har man kunnat finna något spår af dessa andra sex barn. Anledningen här till är inte lätt att finna. Men omöjligt är ju inte, att den kan stå i något samband med de omständigheter, som traditionen förknippar med det Altringerska testamentet och den mellan lagmansparet efter dettas bekantgörande inträdda brytningen. Denna delikata fråga torde emellertid vara i behof af ytterligare utredning.

Efter hvad jag har anledning förmoda kommer en sådan att med det snaraste framläggas för Iduns läsare af en expert på ort- och släktforskningens område beträffande just den del af landet, som det här är fråga om, hvadan allt vidare ordande i saken från min sida torde vara öfverflödigt.

Äfven vid ett annat tillfälle har Bengt Reinhold Antonson ingripit i den Sandelinska släktens öden. Det var när han i egenskap af utsedd testamentsexekutor år 1808 tilldömde lagman Sandelins sonhustru Hedda Sandelin sju under llandaholm-Sandbäckens fideikommiss lydande egendomar i närheten af Karlstad. Här se vi alltså ännu ett testamentariskt Altringer-förordnande där inte ens sagans sjuttal fattas. — Till följd af Antonson-Altringers

Lagmanskan Gustava Sandelin, född Hallenius.

frånfalle följande år gick emellertid förberörda hans dom aldrig helt i verkställighet. Efter långvariga familjevister fick fru S. till sist nöja sig med fyra af de sju gårdarna.

Professor Wrangels uppgift i Turistföreningens årsskrift att lagman Reinhold Antonson skulle vara förebild för sagans Altringergestalt beror

tydligt på en namnförväxling. Lagman A. var son till riksdagsman Anton Reinholdson i Karlstad. Han var född 1716, var vid tiden för Altringer-episoden mellan 70 och 80 år gammal och kan för den skull omöjligt ha varit den 43 år yngre lagmanskan Sandelins gynnade tillbedjare. Den rätte Altringer brukspatron Bengt Reinhold Antonsons far var assessor Olov Antonson på Sundsberg. Om någon släktskap förefanns mellan denne och lagmannen är mig icke bekant. Omöjligt är icke att de voro bröder, i hvilket fall lagmannen alltså skulle hafva varit den 42 år yngre Altringers köttslige farbroder!

Så till sist några ord om de i min förra uppsats omhandlade Emterviksporträtten. Det kan inte vara tu tal om att inte herrskapet Boström vid de upplysningar de lämnat om så väl porträtten som om det föregifna Altringertestamentet handlade i god tro. Af det gamla dokumentets svårästa text hade de troligen icke kunnat tyda stort mer än de med nutidssstil skrifna namnteckningarna, hvilka ju äro särskildt ägnade att föra den med förhållandena obekantes gissningar vilse; och beträffande porträtten har tydligen kännedomen om det verkliga förhållandet dunstaf bort under en tidigare generation.

Annorlunda ställer sig dock saken, därest herrskapet Boström efter de upplysningar, som lämnats i min förra uppsats, fortfarande hålla på sina felaktiga uppgifter. Och det är den omständigheten, att så i själfva verket är fallet, som gör det för mig till nära nog en plikt att framlägga de nya bevis för riktigheten af mina uppgifter, som erhållits genom de nämnda medlemmarna af den Sandelinska släkten.

Dessa bevis utgöres af lagman Sandelins och hans första frus porträtt; och enär en direkt jämförelse mellan dessa och de båda andra porträttpar det här gäller utgör det säkraste medlet för tidningens läsare att själfva bilda sig ett omdöme i frågan, så införas med redaktionens benägna medgifvande alla sex porträtten här.

Emterviksporträtten.

Enligt den Boströmska versionen föreställa dessa lagman Jan Sandelin och dess maka Gustava Hallenius. I verkligheten föreställa de det nygifna lagmansparet Bratt.

Säffleporträtten.

Tillhöra majoren och kommandören Christian Bratt. Föreställa lagman och lagmanskan Bratt i femtioårsåldern.

Lagmansparet Sandelin.

De två nederst på sidan placerade porträtten.

Hvad säga oss nu dessa bilder? Jo, att mellan Emterviks- och Säffleporträtten förefinnes en slående likhet i hvarenda detalj och detta trots de olika ställningarna och trots att mellan sittningarna ligger hela trettio år, då däremot på de Sandelinska porträtten det inte kan uppdragas ett enda spår af likhet vare sig i anletsdrag, kroppsform, hållning, sätt att bära håret, klädedräkt eller annat.

Och då här till kommer att, som i min föregående uppsats närmare ådagalagts, det på förnämnda sidan föreligger fullständig öfverensstämmelse beträffande alla öfriga på saken inverkan omständigheter såsom åldersförhållande, barnantal m. m., m. m., men på den andra alls intet af allt detta, så torde för enhver omdömesgill person det vara fullt tydligt ådagalagd, att porträtten i västra Emtervik föreställa inte lagmannen och lagmanskan Sandelin, utan under-tecknads farfarsföräldrar Lars Gustaf Bratt och Anna Lisa Wennerstierna!
Stockholm i maj 1916.

CLAES BRATT.

Replik till Bergsingenjör Folke Sandelin.

DEN UPPSATS RÖRANDE EKEBY MAJORSKA, som samtidigt med ofvanstående inlägg inflyter i Idun, torde tillräckligt vederlägga ingenjör Sandelins gensagor mot min tidigare artikel i ämnet. Ett par ord kanske dock böra tilläggas här. Herr S. anmärker på att jag går tillrätta med författarinnan till augustiuppsatsen därför,

Den nya afdelningen

IDUNS SKÖNHETSINSTITUT

återfinnes på sidan 454.

Lagmanskan Anna Lisa Bratt, f. Wennerstierna (på äldre dagar) F. 1734, död 1788.

Lagmannen L. Gustav Bratt (på äldre dagar). F. 1731, död 1791.

Fotografierna tagna efter i ätlingen majoren och kommandören Christian Bratts i Säffle ägo befintliga pastellporträtt, utförda af L. M. Roos.

att hon angifvit lagman Sandelins såsom ägare af Rottneros samt de i v. Emtervik förvarade porträtten såsom afbildande sagda lagmanspar, trots "att hon aldrig nämner Rottneros" och trots att undertecknad om porträtten "synbarligen ingenting känner".

Här till svaras först och främst, att Rottneros och Ekeby äro ett och detsamma. Vidare att då vederbörande författarinnan påstått att den handling, som hon fotograferat, men som hon tydligen inte läst ett enda ord utaf mer än namnteckningarna, dem hon feltolkat, är det testamente hvarigenom Gustava Hallenia gjordes till hvarigenom öfver de sju bruken vid Löfven, jag, — då Ekeby angafs vara ett af dessa — varit fullt berättigad att yttra mig så som jag gjort. — Beträffande porträtten torde min i dagens nr. intagna uppsats ge tillräckligt tydliga besked. Förhållandena äro i ty fall just sådana som jag angifvit, och den, som inte har reda på dem, är inte jag!

Angående antalet af Sandelinparets barn har jag yttrat mig i min senaste uppsats. Men äfven efter de Sandelinska handlingarnas upplysningar härom slår fru Boströms uppgifter om de aderton barnen på pricken in på lagman Bratts, men däremot alls inte på lagman Sandelins hur mycket man än må taga "fantasi" till hjälp för att komma därhän.

Det förefaller nästan som om ingenjör S. skulle tro att jag ville få några af mina förfäder insatta såsom förebilder för Ekeby major och majorska och som han skulle se detta med en viss jalsi. Intet kan dock vara mig mera främmande. Hvad jag påstått är att lagman Sandelins haft alls ingenting att skaffa med Ekeby, att uppgifterna om Altringertestamentet äro alligenom oriktiga samt att de omhandlade porträtten inte föreställa lagman Sandelins, utan lagman Bratts, och allt detta står oryggligen fast. Nu har emellertid i saken det nya tillkommit, dels att Selma Lagerlöf angifvit att lagman Sandelins första fru i själfva verket är den, som stått modell för Ekeby majorska, dels de bärande grunder hvar på hon fotat framställningen härom; så nu bör väl ingenjör S. vara nöjd åtminstone med den detaljen.

Till sist endast det tillägget, att jag inte själf studerat kyrkoböckerna, utan litat till de meddelade jag därur fått emottaga från vederbörande pastorsämbeten. Finnas några luckor däruti så är det inte mitt fel.

I hr S:s uttalande i uppsatsens senare del instämmer jag till fullo. Jag vurmär visserligen för programmet: "från herrgårdar till småbruk", men inga skönhetsvärden få därigenom skadas, inga vackra gamla traditioner rubbas. De forna herrgårdarnas boningshus, trädgårdar, parker och alléer skola vara den nya omgifningens helgedomar, som noggrant vårdas och underhållas. Där samlas man till högtid, där är hvarje sten en juvel, hvarje strå, hvarje blomma en dyrbar skatt, hvarje annat föremål en vördad minnesgåfva från framfarna fider, som skola hållas i helgd öfver allt annat.

Den, som tänker så pietetsfulla tankar, som de hr S i slutet af sin uppsats gifvit uttryck åt, han förstår nog och gillar denna min tankegång och gör han det, så bör han nog också ha lätt att förstå mig äfven när jag uppträder för att reklamera gamla släktereiker, som genom omständigheternas makt råkat komma i främmande händer!

Stockholm i maj 1916.

CLAES BRATT.

Lagmannen Johan Sandelin.

Vardagsrumsmöbel av vitlackerad furu.

Soffa med stålstrådbotten och stoppat lock 80.-
 1 Bord 22.50
 2 fåföjler à 28.- 56.-
 1 Bokhylla 49.75
 1 Blombord 22.50

Transport 230.75

1 Piedestal 8.25
 2 st. stolar à 16.50 33.-
 1 spegel 18.-
 1 Skrivbord 35.50

Kronor 325.50

Varje möbel säljes separat om så önskas. Order från landsorten exp. mot efterkrav.
A/B NORDISKA KOMPANIET. STOCKHOLM.

SJU dagar i veckan läses en annons i **IDUN**

GAHNS
Farena-crème.
 En kund skriver därom:
 »Farena Hafre-crèmen var så ypperlig att vi kunna lämna Er de allra vackraste intyg som vi rimligtvis kunna åstadkomma i ord. Den står långt före allt annat, som vi begagnat.»
Henrik Gahns Aktiebolag, Uppsala.
 Kungl. Hofleverantör.

KÖKSALMANACK
 Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
 Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 9-15 JULI 1916.
SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg à la Idun; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt, salt oxtunga och chateau-briand med färsk potatis och ärtor; spenatsufflé med rödtt smör; saftblancmangé med kakor.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; halvstrad sill med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kroketter af tunga (rester från söndag) med champignonsås och potatis; kall nyponosoppa med gräddor och skorpar.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Stufvade abborrar med potatis; ris med cacao.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; strömmingslåda med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Wienerkottletter med stufvad spenat; filbunke.
TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckkorf med ägggröra; mjölk;

kaffe eller te. Middag: Grön-soppa med mjölk; fläskpannkaka.
FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; grahamsvälling med katrinplommonkompot; panerade ägg med tomatås; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Makaronipudding med stufvade morötter och stekt potatis; krusbärskräm med mjölk och sockerkaka.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt kolja med smör och ägg samt potatis; falsk gräddkaka med sylt.

RECEPT:
 Ägg à la Idun (f. 6 pers.).
 4 hårdkokta ägg, 4 skivfor hvetebröd 2 msk. smör (40 gr.) 2 msk. socker.
 Stufning: 2 msk. smör (40 gr.) 4 msk. mjöl (40 gr.) 3 dcl. mjölk, de kokta äggvittorna, salt, socker, hvitpeppar.
 Till garnering: De hårdkokta äggulorna, persilja.
 Beredning: Äggen skalas och hvitan skiljes försigtigt från gulan. Äggvittorna skäras eller hackas fint.
 Brödskefivorna skäras i trekantiga snibbar, hvilka stekas vackert gulbruna i smöret. Sockret smältes i en stekpanna. Brödskefivorna (skrutonger) doppas med spetsen i det smälta sockret och fästas tätt intill hvarandra på inre kanten af ett aflångt fat. Smöret och mjölet fräses 2 min., mjölken tillsättes, och såsen får koka 5 min. Den haokade äggvittan iröres och stufningen får ett uppkok samt afsmakas noga med kryddorna. Den upplägges innanför på fatet.
 Äggulorna passeras genom sikt direkt öfver stufningen hvarvid noga tillses att ej något af gulan faller på brödet. Anrättningen garneras med persilja och serveras till smörgåsbordet.

Kokt salt oxtunga (f. 8-10 pers.).
 1 salt oxtunga, vatten.
 Beredning: Tungan, som bör vara lätt saltad (se insalting af oxkött i Iduns kokbok N:o 1067), får ligga ett par tim. i kylslaget vatten, påsättes i kallt vatten, skummas och får koka 15 min i 100°, spadet afkyles därefter till 82°-83° och i denna värme grad får tungan ligga 3 1/2 tim., eller tills skinet lätt kan dragas af. Den lägges därefter in i en stenkruka med flat botten, spadet hålles öfver och tungan får kallna däri - den blir saftigare om den får kallna i spadet. Om den skall serveras varm, bör den värmas i spadet sedan skinet är afdraget. Serveras tungan till blandad köttträtt skäres den på snedden i 1/2 cm. tjocka skivfor, hvilka sammanläggas, så att tungan vid serveringen ser hel ut på fatet.
 Till kallskuret skäres tunnare skivfor, och då är det mest ekonomiskt att börja skära från tungspetsen.
 Är tungan hårdt saltad, bör den ligga i vatten omkr. 12 tim.

Saftblancmangé (f. 6 pers.)
 5 blad gelatin 16 otl. vatten 33 otl. söt saft (ej apelsin ell. citr.).
 Beredning: Gelatinet sköljes i kallt vatten, klipjes i bitar och lägges i en kastrull tillika med vattnet och saften. Blandningen får koka upp under vispning och vispas därefter kraftigt, tills den utgör ett hårdt skum, eller omkr. 40 min. Massan fyller i vatten-sköldj och sockerbeströdd form och får stå på is 2-3 tim. Då blancmangén skall serveras, lossas den från kanten med en spetsig knif och uppstäljes på glasskål med tårtpapper.

Ris med kakao (f. 6 pers.)
 1 1/2 dcl. karolina-risgryn (150 gr.) 1/2 lit kallt vatten, 1/2 lit kokande gräddor, 75-100 gr. sockrad blockchoklad, socker.
 Beredning: Grynen sköljes, skällas i hett vatten, påsätts i kokande vatten och få koka 15 min., hvarefter grädden spådes på. Chokladen smältes i vattenbad och tillsättes i gröten, som därefter får sakta koka, tills grynen äro fullkomligt mjuka, eller omkr. 1 tim. Gröten afsmakas med socker, upphålles i geléskål och serveras med vispad gräddor.

Fläskpannkaka (f. 6 pers.)
 4 ägg, 1 lit. mjölk, omkr. 150 gr. mjöl, 350 gr. lättsaltadt sidfläsk.
 Beredning: Äggulorna söndervispas med stålvisp, hälften af mjölken spådes på, mjölet vispas, och resten af mjölken tillsättes. Smeten får stå 2 tim. för att svälla, hvarefter de till hårdt skum slagna äggvittorna nedsättes. Fläsket skäres i små tärningar, dessa stekas och upptagas ur sitt flott. Litet af fläskflottet hålles i en annan stekpanna, smeten vispas upp, hålles i pannan, och en del af fläsktärningarna ströses öfver. Pannkakan gräddas i varm ugn, tills den är vackert gulbrun, eller omkr. 20 min. Serveras med socker. Af denna sats fås tre stora pannkakor.

PHOSPHO-ENERGON-PILLER
 FÖRORDAS AV LÄKARE
 »Vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.»
 SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
 Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Det kan utan olägenhet sparas i varje hushåll, när
YOGG
 Gulmedalj 1914
 användes i stället för det dyra mejerismöret.
Gör ett försök!

FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lätsmält fördrages det af den ömläligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas af såväl barn som vuxna.
 Tillverkas af
APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM, STOCKHOLM.
 Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 2.25
BILLIGT! - Finnes å alla apotek - BILLIGT!

D. B. C.
Flytande Putskrämför metaller.

Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
 Fabrikantar: Dorch, Bäcksin & Co:s A.-B. GÖTEBORG.

Hydrozon-Salva
 för sårnader m. m.

Mellin's Food
 är bästa kraftnärning för svaga, klenta barn i alla åldrar. Förordas af läkare. Köpes i apotek, speci- & drogaffärer.

INGER SYMASKINER
 VÄRLDSBERÖMDA

Fyrfortnets RADHES
 Ansjovis i Ostronsås
 Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare!

Från Ystad till Haparanda användes
YVY-TVÅL.
 Säljes i hvarje välsorterad Parfym- o. Herrekliperingsaffär.
ÖSTERLIN & ULRIKSSONS
 Kemisk Tekn. Fabrik, YSTAD.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
 Grundl. 1850 Karlstad Grundl. 1850 är Värmlands största och äldsta tidning.
FRAMKALLNING och KOPIERING BAST
 HOS HASSELBLADS Göteborg
 AKTIEBOLAGET HASSELBLAD SCHOLANDER, STOCKHOLM

CLOETTAS GULD-CACAO
 i vidstående förpackning säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

GRÖT
NYMALDA
 färsk havregryn från svenska kvarnar tillhandahållas dagligen. Importerade gryn äro ofta gamla och förlegade. - Vid inköp av havregryn bör Ni därför icke endast begära, utan även försäkra Eder om, att Ni erhåller
svensk vara

IDUNS SKÖNHETSINSTITUT.

**NU BÖRJA VI VARA UTLOFVADE RÅD I SKÖNHETS-
vård, som sedan komma att införas en gång i månaden. För
att ja del af dessa råd bör man insända en skriftlig för-
frågan märkt "Skönhetsvård", Iduns redaktion, Stockholm.
Hvarje fråga införes med svaret i omedelbar följd, som ses här
nedan. Fördelen med detta förfaringssätt ligger i öppen dag.
Som Idun försäkrat sig om en synnerligen värdefull hjälp i en
på området erfaren person, äro vi öfvertygade om att vår nya
afdelning skall bli till nytta och glädje för våra läsarinor.**

RED. AF IDUN.

N:r 1. Vore tacksam få veta
hvad jag skall göra med mitt hår?
Nu på våren och fortfarande faller
jag håret, det är torrt och jag har
anlag för mjäll. Hur få det glansigt?
Har läst om lockvatten. Är
det bra och hvar köpes det?
Ny prenumerant.

Tvätta håret regelbundet en gång
i månaden (ej oftare, om det har
anlag för att vara torrt) med varmt
vatten samt någon god löddrande
tvål, hvars lödder irriver i hår-
botten, så att allt mjäll lossnar.
Därpå sköljes hufvudet väl i tre
olika bad af ljumt vatten, det första
tillsatt med ett par skedar ättika
för att tvällöddret riktigt skall gå
bort. Håret torkas på naturlig väg
med torra handdukar (varma om
särskildt kallt) eller i solen; om
vintern framför en brasa, samt skak-
kas ut emellanåt. Först när håret
är torrt, redas det ut med fingrarna i
småa länkar och till sist med
kam. När detta är gjort, inmas-
seras litet svafvelpomada i hårbotten
men helt obetydligt, hvarefter
håret borstas i olika partier.

Håret blir glansigt genom regel-
bunden vård och borstning med en
god borste, stela borstar duga ej.
Mot hårets affallande rekomen-
deras roterande massage på hår-
botten med fingrarnas spetsar i 10
min. hvarje kväll.

Något annat lockvatten finns ej
än ett preparat som förekommer i
parfymhandeln, hvarmed man fuktat
håret, innan man lägger upp det på
papiljotter för att det länge skall
hålla sig vågigt. Här ett recept
på sådan lösning.

Caragenmassa 15 gr.
Millefleurextrakt 25 gr.
Eau de cologne 2 1/2 dcl.
Fläderté 2 1/2 dcl.
Mossan lägges i varmt vatten och
får ligga över natten, silas från
och de öfriga ingredienserna till-
sätts vattnet.

N:r 2. Jag ville så gärna bli
brun. Har hört att det finns något
medel att stryka på ansikte och hals,
som ej skadar. »Lillemor.»

Brun hudcrème finns i parfym-
handeln, men jag skulle vilja råda
er att hellre vistas ute så mycket
som möjligt och utsätta er för sol-
ljuset, ty den naturliga brunskan är
oändligt mycket vackrare än den
konstgjorda.

N:r 3. Snälla skönhetsdoktorn, gif
mig ett par råd vis-à-vis min hy.
Jag är 36 år och vill gärna se ung-
domlig ut. Min hy är ganska torr.
Bör man tvätta sig med tvål och
vilken sort är bäst? Är borax
bra att använda i tvättvattnet?
Bör man tvätta sig med varmt eller
kallt vatten? Vilken hudcrème är
bäst och bör man massera in den
väl? Hur motarbetar rynkor?
»Frågväs.»

Tvätta er hvarje afton i varmt
vatten och någon god, ej för starkt
parfumerad tvål, innan ni går och
lägger er — de billiga tvålarna

duga ej till ansiktet, emedan de
innehålla för mycket soda — och
om vattnet är hårdt bör man till-
sätta litet borax. Massera därpå
ansiktet väl med någon fin hudcrème,
t. ex. Oatine eller cholepalm, ej
för mycket däraf, alltid uppåt och
utåt. Detta motarbetar i viss grad
rynkor och gör huden mjuk och
smidig om det utföres regelbundet
hvar afton utan försummelse. På
morgonen, sedan ögon, näsborrar och
mun blivit tvättade, pudras ansiktet
lätt, hvilket skyddar huden för
smuts och temperaturväxlingar. Men
torka för all del ansiktet efteråt
med en bit sämskskinn, så att ej
pudret märks. Det som stannar kvar
är alldeles tillräckligt.

N:r 4. Har länge besvärats af
mycket stark rodnad på kinderna
(läckvis) och tänkte nu bedja fru
Skönhetsdoktorn hjälpa mig. Skall
jag använda tvål? Huden är för
öfrigt ömtålig för köld och hetta.
Mångårig prenumerant.

Rodnaden kan möjligen bero af
dålig matsmältning eller för hård
snörning. För att få en jämn hy
är det särdeles viktigt att råda
bot på detta. Hvad för öfrigt huds-
dens behandling beträffar, så hän-
visar jag till det svar »Frågväs»
fått.

N:r 5. Hur skall jag behandla
mina naglar, som blivit fördärfvade
och förvandlats till så kallade kart-
naglar genom en i vinter ådragen
kylskada å fingrarna? Läkare och
apotekare ha rådfrågat, men de
af dem föreskrifna salvorna ha icke
hjälpt. Finns det något bepröf-
vadt medel mot såväl kylskador
som naglarnas fördärfvade utseende,
så vore undertecknad tacksam att
få veta detta. Sjuttiförårig.

Ett gammalt bepröfvadt medel mot
kartnaglar är att täcka dem med
ympvax och sätta på handsktutor.
Stort tålamod fördras, ty det går
veckor, ja, månader innan kartnageln
faller bort. Man kan äfven försö-
ka bortskafta kartnageln med en
knif och sedan fila den och polera
den med smärgelpapper, hvilket ofta
bör upprepas. Mot kylknölar an-
vändas omslag af borsyra, alun eller
blyvatten äfvenså penslingar med jod-
sprit. Denna otrefliga åkomma är myc-
ket svår att bota, emedan den ofta beror
af blodbrist, dålig blodcirkulation
eller annan svaghet. På senare tider
användes helbluftsbad med fördel.

N:r 6. Hur skall jag förhindra att
få »mage»? Kan inte använda kor-
sett, ty planschetterna brytas ide-
llett. Var vänlig gif mig goda
råd. Gymnastiska rörelser eller hvad
är att göra för figures bibehållande
med »rak front»?
Ung fru.

Tag en serie gymnastiska rörelser
hvarje morgon, innan ni klär er och
helst framför öppet fönster, med
djupa andetag. Skaffa er en bok
för hemgymnastik och utvälj några
lämpliga rörelser, som ni beslutar er

att utföra hvarje dag. Det är nog
med 10 minuters gymnastik om dag-
en, blott den aldrig försum-
mas. Glöm ej heller daglig
motion i friska luften och regel-
bundna bad. En väljord korsett
med rak planschett är att anbefalla.
De raka planschetterna brukas sällan
gå af.

N:r 7. Vore mycket tacksam för
råd af den nya, synnerligen välkomna
institution ni representerar.

Mitt hår är vid hufvudet alldeles
grått, i flåtan åter mörkbrunt. Hur
förfara på oskadligt sätt för att få
håret invid hufvudet att antaga samma
mörkbruna färg eller åtminstone
mindre skilja sig från det mörka?
K—n.

Finnes något effektivt och ofar-
ligt medel för borttagande af vårtor
i ansiktet?
T—n.

Dito för borttagande af lefver-
fläckar som misspydda hakan?
S—r.

När håret grånar beror det på
att färgämnet i cellerna försvun-
nit. Enligt läkares utsago är det
spild möda att söka förändra detta.
En papill — den värtliga upphöj-
ning hvarifrån hårstrået utgår —
som börjat frambringa gråa hår, kan
tyvärr aldrig frambringa annat än
gråa hår. Enda utvägen är alltså
att ta sin tillflykt till hårfärg, om
man inte vill finna sig i grått hår,
som, då det efter en tid blifvit jämt
i färgen, är rätt klädsamt för en
äldre dam — äfven för en yngre.
Emellertid kan ni ju försöka följ-
ande medel till återställande af
hårfärgen till den verkan det hafva
kan:

Grönt té 60 gr.
Torr salvia, 60 gr.

Öfvergutes med 9 dcl. kokande
vatten. Dekokten får sakta sjuda
med tätt lock öfver, tills den kokat
in med en tredjedel. Hälles upp och
får stå öfvertäckt ett dygn, hvarefter
den silas och slås på flaskor.
Håret fuktas härmed hvar afton och
hårbotten masseras grundligt både
afton och morgon. Fläckar hufvud-
kudden, om ej riktigt torrt.

På T—ns och S—rs frågor finns
blott ett svar: Det är alltför
riskabelt att själf experimentera
med sådana saker. Bästa att vända
sig till en skicklig hudläkare, om
man vill vinna önskad resultat.

N:r 8. Finns något medel mot
rynkor? Ber om råd hur jag skall
sköta mitt ansikte för att motarbeta
dessa fruktade ålderdomstecken.
Bedröfvad 28-åring.

Då ni vid så unga år redan fått
rynkor i ansiktet måste det bero
på någon »ful vana» att rynka pan-
nan eller annan del af ansiktet.
Försök att i detta fall vara sträng
mot er själf och ej tillåta er några
grimaser. Det bör emellertid gå
bra att arbeta bort era rynkor,
om ni följer det råd som »Frågväs»
fått angående tvättning, massage
etc. Var blott ihärdig, ty det
hjälpel inte att för någon gång ut-
föra behandlingen utan för hvarje
dag.

N:r 9. Hur skall man få täta och
svarta ögonbryn samt långa ögon-
fransar? »1228»

Stimulerande medel för
ögonhår och ögonbryn.
Lavendelättika 75 gr.
Glycerin 37 gr.

Extrakt på jaborandiblåd 7 gr.
Skakas samman tills det är väl
blandadt. Anbringas på ögonbryn-
nen med en liten mjuk borste och
på ögonhåren med en fin pensel,
men försiktigt så att intet af väts-
kan kommer åt ögat.

N:r 10. Finns något varaktigt
och ofarligt medel att höja huden
under ögonen, så att den blir jämn
och fyllig och de förfärliga insjunk-
ningarna och håligheter försvinna?
Har försökt massage men utan re-
sultat. Birgit.

Birgit rådes att lägga an på fett-
bildande diet. Ansiktsmassage hjäl-
per nog i längden, men tvätta an-
siktet alltid först i varmt vatten
och en god tvålort. Bästa på af-
tonen innan ni lägger er.

N:r 11. 1) På hvad sätt kan man
varaktigt befria håret från mjäll?
Hur får man det att bli tjockt? 2)
Hvad skall man göra för att bli
af med reformar i ansiktet? 3)
Hur kan man få sina ögonbryn att
bli mörka?
Eva H.

1) Se svaret till »Ny Prenume-
rant», tjärtvål vid tvättningen af
håret befordrar härväxten och bort-
tager mjäll. 2) Reformar kunna
borttagas med beckolja, som smör-
jes på ett par gånger om dagen. 3)
Ögonbryn bli mörka af att
borsta dem med en droppe mandel-
olja emellanåt. Borsten skall vara
fin och mjuk: en liten barntand-
borste går an.

N:r 12. Finns något varaktigt
medel att få bort fräcknar?
20-åring.

Mot fräcknar:
Mjölksyra 100 gr.
Glycerin 50 gr.
Rosenvatten 25 gr.

Något af lösningen hälls upp i
en kopp, en bit renad vadd doppas
där i, och ansiktet tvättas därmed
aftnar och mornar. För att ej öka
på era fräcknar, bör ni, då ni tänker
vistas i solen en längre stund gni-
da in ansiktet med någon fin hud-
crème, torka af det mesta och sedan
pudra ansiktet och åter torka det
med sämskskinn.

Fru Skönhetsdoktorn.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA

S. A. »Föreningslänken» knöt intet
band mellan Idun och dess förf.
N. J. Nog är det varmt men ändå
ha vi intet hjärta för »Flodens», som
skänker valka »at tro, som beder
för små, små blomster barn i syskon-
runds».

C. med det »bäfvande hjärtat». Redaktionen är tyvärr af mångårig
vana absolut förhärdad, icke minst
mot poetiska utgjutelser.

K. S. Det är mycket som talar
för dikten »En syn», men vi ha så
nyligen haft en fredsdikt, att vi
nu icke kunna upprepa oss själfva
med att införa denna.

Monika. Kismet. A. Est—m.
Tack, afböjes.

Florio. Eder poetiska talang är
all aktning värd. Men under för
handen varande lyriska högkonjunktur
finns ingen möjlighet för oss
att använda edra bidrag.

E. Papperskorgen blef dess öde.
G. Sådana små grepp i lyran höra
alltid den första ungdomen till —
deras tafatthet ursäktas af den
näpna naiviteten, hvarmed anslaget
sker.

Mångårig prenumerant.
Vi förstå uppriktigt sagt ej hvad
det är för slags förklaring ni öns-
skar af oss. Bilden torde väl tala
för sig själf, och endast en oren
fantasi kan ur densamma framkon-
struera någon omoralisk innebörd.
För öfrigt bedja vi eder slå upp
Viktor Rydbergs dikter, första sam-
lingen, sida 101. Där finner ni en
dikt, »De badande barnen», med
motto af »hedningen» Goethe. Läs
den!

Lejon
Pantor &
Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE

FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

Makaronipudding (f. 6
pers.).

120 gr. makaroner, 2 lit. vatten,
2 tsk. salt (10 gr.) 50 gr. smör, 3
ägg, 1 tsk. soja, 2 tsk. finhackad
persilja, salt, närsalt.

Till formen: 1 msk. smör
(20 gr.) 3 msk. stötta skorpor.

Beredning: Makaronerna kokas
i saltadt vatten och få afrinna.
Smöret röres till skum och till-
sättes i makaronerna jämte ägg-
gulorna, sojan, persiljan, närsalt och
anrättningen afsmakas med salt.
Sist tillsätts de till hårdt skum
slagna äggvitorna och massan hälls
i smord och brödbeströdd form med
lock och ångkokas 1 tim. Serve-
ras med stufvade morötter och stekt
potatis.

OXYGENOL-
SALVA

Med
våtesuperoxid

En ständig glädjekälla

och till nyttig motion för barnen äro
en gunga och trapez i trädgården. —
Trapez N:o 11:a kostar endast Kr. 2:75
Gunga " 19:a " " 3:—
pr st. Beställ idag! ell. begär ill. prisk.
Th. P. Pålsson, Stockamöllan.

Ferrin

Fås på apoteken
Bästa järnmedel
Utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

Använd dagligen Florodol-tvål och låt spegeln visa eder resultatet.

LEDIGA PLATSER

UNG, BILDAD, musik. dam får plats som huseförest. hos ungherre. Svar med lönepret. Foto. m. m. till »G. R. T.» Nord. Annonsbyrå, Göteborg.

UNG BILDAD HUSLIG FLICKA med vana vid barn och angenämt sätt erhåller genast plats i liten familj nära Stockholm. God lön. Foto o. ref. önskvärda. Svar till »Familjemedlem X. Y. Z.» Iduns Exp.

ENKEL SNALL FLICKA kunnig i matlagning och bakning, och för öftrigt hvad som förekommer inom ett hem får plats 1 Juli. Svar med foto. samt löneanspråk till »R. W.» Skeninge p. r.

FRIELEV I GOBELINVÄFNAD — 6 månaders kurs — mottages genast. Amelie Fjæstad. Rackstad, Arvika.

BILDAD FLICKA frisk, arbetsam, ordentlig och snäll, fullt kunnig i enklare matlagning och bakning, får plats 1. aug. som kokerska i bildadt hem på landet. Lön 25 kr. Barnfröken finnes. Adress Fröstad Norrgård, Lingham.

LÄRARINNA, undervisningsv., kompetent att undervisa i kurser motsvarande flickskolornas, särskilt duglig uti att undervisa i språk och musik erhåller till hösten förmånl. plats uti privathem för att undervisa tre flickor, 14—15 år gamla. Svar med betyg och foto insändas till »Hösten 1916.» poste restante, Gislaved.

2-NE DUGLIGA ordentliga bättre flickor, den ena kunnig i matlagning och bakning, den andra i inomhus förekommande göromål samt enklare sömnad, få goda platser inst. 1 sept. att jämte husmodern sköta ett hem på 6 pers. Svar med betygsafskrifter och foto torde sändas till »Apotekare» p. r. Göteborg.

VÄRDINNEPLATS Hos ungherre i god social och ekonomisk ställning bosatt i stad finnes värdinneplats ledig den 15 Aug. eller 1 Sept.

Sökande bör vara af god familj i åldern 25 till 32 år, egen fördelaktigt utseende, bildad, huslig och helst något musikalisk. Gerna ensamstående. Svar med alla upplysningar och fotografi till »Värdinna, godt hem» under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

En flicka, pålitlig och säker med godt sätt mot kunder får plats i Garn- och Hemsöjdsaffär. Goda rekommendationer fördras. Svar till »Norrländ» under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Guvernör, som genomgått Privata Lärarinne-seminariet eller Sandströmska seminariet, helst musikalisk, önskas för 3 barn 12—8 år. Betygsafskrifter o. rekommendationer märkta »Disponent-familj, Västerdalarna» under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

FRICK & FRICK Gust f Adolfs Torg 4, Malmö.

SVAR

N:r 108. Barnavårdskurser anordnas af Sällskapet Barnavårdsanstalt för utbildning af barnavårdarinnor, Stockholm, Hornsgatan 50. Inträdesålder lägst 17 år. Inträdesfordringar: att hafva fullständigt genomgått folkskola i Stockholm eller äga motsvarande utbildning. Kursen varar 4 månader. Eleverna bo inom anstalten och erlagga pr månad 60 kr. för undervisning, föda och bostad. Ett begränsadt antal elever, som styrka sig därpå vara i behof, mottagas mot en afgift af 30 kr. pr månad, hvarförutom i enstaka fall frielever mottagas. Ansökan om elevplats ställes till föreståndarinnan och bör vara åtföljd af frejd- och läkarebetyg, afskrift af skolbetyg, uppgift om föregående verksamhet samt rekommendation af trovärdig person. Kurser för fullständig utbildning i barnavård gifvas äfven å Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala samt å Fröbelinstitutet i Norrköping. Prospekt genom resp. föreståndarinnor. I Örebro finns äfven å »Hvita korset» utbildning af yrkesbarnsköterskor, 6 mån. undervisning afgift 65 kr. (inkl. kost och logis, tvätt m. m.). Efter afslutad kurs får godkänd elev rätt att anlägga Hvita korsets uniform. Förestånd. fröken Julia Stéen. Anskaffar platser. I Malmö får kurs genomgåas i Malmö barnkrubba, Lundavägen, 2 mån. kurs, 30 kr. pr månad. Fri-elevplatser. Äfven å Flensburgska

I franska och tyska önskas guvernör till sommaren för flicka till åttonde klassen. Svar till Carl Roth, Ludvika.

Kvinnlig sjukgymnast, som vill gifva massage åt en person, erhåller fritt vliv i prästgård i härlig trakt af Värmland jämte fria resa fram och åter. Svar snarast till »M», poste restante, Svanskog.

Kokerska eller bättre enkel flicka fullt kun. i matl. och torguppköp erh. pl. gen. på landet i närh. af Göteborg. Husjungfru och hjälp i köket finnes. Sv. med betygsafskr. uppg. om ålder och löneanspråk till »P. X. O.» S. Gumaelii Annonsbyrå, Göteborg.

Elevplats för bild. allv. flicka omkr. 20 år finnes att tillträda under sommaren å sjuk- och ålderdomsafd. på större hem i Stockholm. Sv. t. »Allt fritt» Skottes annonskontor Odeng. 63.

PLATSSÖKANDE

UNG, MUSIK. undervisningsvan flicka, som genomgått 8-kl. läroverk, önskar snarast möjligt plats att läsa med barn samt även, om så önskas, undervisa i musik. Utmärkta betyg och rek. från föreg. platser. Svar till »E. S.» Lund p. r.

ENKEL FLICKA önskar plats i tapiseriaffär. Har genomgått handarbetskurs och erhållit högsta betyget. Tacksamt svar till A. F. Lönnholmstgatan 5 Jönköping.

BÄTTRE 19-ÅRS FLICKA önskar biträda i präst- eller bättre lantmannahushåll mot någon lön. Svar »Duktiga». Raus p. r.

JAG ÖNSKAR PLATS I FAMILJ att gå frun tillhanda, helst till landet. Svar till »Familjemedlem 23 år» Iduns Exp. Sthlm.

TVA BÄTTRE FLICKOR önskar komma till herrgård i Nov. för att lära matlagning. Svar märkt »A och S.» p. r. Mölle.

BÄTTRE, anspråkslös och barnkär flicka önskar plats i familj att hjälpa frun med hemmets sysslor. Svar till »Pålitlig lantbrukaredotter». Iduns exp. f. v. b.

PLATS som huseföreståndarinna önskas i höst af medelålders fru med bästa ref. Har mångårig vana att med ordning, arbetsamhet o. sparsamhet sköta ett hem. Svar till »Anspråkslös», Tibro.

Småskollärarynna önsk. und. tid. 10 juli—10 aug. komma i vänl. fam. helst vid hafvet för att mot fritt vliv hjälpa husmoder med lätt. görom. Tacks. för sv. m. »Sommarhem» S. Gumaelii Annonsbyrå, Göteborg.

SOM GOD HUSMODERS hjälp och sällskap önskar ung flicka plats, helst på landet, att deltaga i o. lära alla husliga sysslor. (Event. annan plats). Innehar f. n. plats som skriftråde och sällskap åt godsägarinna. Ager kännedom i engelska språket. God handstil. Tacks. för svar till »Ethel 18 years», Skönarbo.

En anspråkslös flicka af bildad familj, något musikalisk, med goda betyg från genomgått 8-klassigt läroverk, önskar till hösten plats att läsa med mindre barn. Villig deltaga i lättare husliga sysslor eller skrifögromål. Någon lön önskas. Svar till »Greta 17» Helsingborg p. r.

Nyutexaminerad Sjukgymnast med fina betyg önskar under sommaren medfölja till badort eller komma till någon landegendom. Vid lön fästes mindre afseende. Svar till »Smålandstös» under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

I prästgård

eller större herregård önskar en ung förlovad flicka från 1 eller 15 sept. till 15 dec. vidare utbilda sig i ett hems skötande, under praktisk husmoders ledning. Svar med prisuppgift, helst inom 8 dagar, till »Familjemedlem» Sydhallands Exp. Laholm f. v. b.

INACKORDERINGAR.

FINNES NÅGON SNALL oberoende familj som vill adoptera ett barn som väntas midten af augusti. Tacksamt för svar till »20 år.» Iduns exp. f. v. b.

INACKORDERING. Förlovad bildad flicka önskar snarast möjligt inackordering å större herregård eller prästgård där tillfälle gifves att lära matlagning. Svar till Postbox 22 Borgholm.

Tvenne skolflickor eller skolgossar kunna få god helinackordering i bättre, välrekommenderadt hem i Stockholm. God omvårdnad och tillsyn. Finaste referenser. Deladt rum. Södersol. Endast å väluppfosttrade barn reflekteras. Svar till »God omvårdnad» Iduns Exp. f. v. b.

Hvar skall jag tillbringa min sommaresemester?

Stockholms omgifningar: VID MÅLAREN. Pensionat Fagerud Åd har utmärkta strandbad och skogspromenader. Begär prospekt af Konditor Lundevall, Enköping.

Västkusten: MARSTRAND. Pensionat Nygren rekommenderas. Alsback LYSE rek. Strandbad. Varma bad. Löf- och barrskog. Öppet året om.

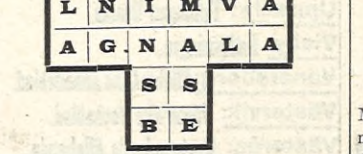
Småland: FÖR BRÖSTSJUKA. Solgården, Bor. Nytt och tidsenligt. Läkare: Dr G. Lundskog. Föreståndarinnor: Sjuksköterskan Tora Strömsten.

HVILOHEMMET »BJORKELID», Småland, härligt läge, naturskön trakt, lugnt, stilla, nära sjö, emottager gäster året om, äfven sjuka. God vård. Vidare meddelar Fr. QVARFATH, Tutaryd.

NORGE: LARVIKS BAD, Larvik. Sjögyttje-, dy-, kolsyre- och elektr. bad etc. Massage- och dietbehandling. Säsong 1 juni—31 aug. Tillskrif Överläkaren Dr Knudtzon, Kristiania, eller Badanstalten direkt.

TONSÅSEN KURHOTELL, Valdres, 2,000 fot öfver hafvet. Öppet hela året. Alla slags bad. Tennis o. Biljard. Elektriskt ljus. Centralvärme. Utmärkt kök.

VECKANS PRISTÄFLING. PRISTÄFLING N:R 28. BOKSTAFSFIGUR.

Dela figuren i 8 lika stora delar och sätt dem tillsammans på annat sätt, så att 8 geografiska namn bildas.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 24. 1776

Vid den företagna granskningen af insända lösningar ha de två först - 455 -

For tio öre om dagen Livförsäkringsbolaget BALDER ÖMSEIDIGT Huvudkontoret: STUREGATAN 8. STOCKHOLM. — Begär prospekt.

kan en 17-åring erhålla en livförsäkring i BALDER å 2,500 kronor att utbetalas vid dödsfall eller en s. k. blandad liv- och kapitalförsäkring å inemot 2,000 kronor att utbetalas vid uppnådda 60 år eller dödsfall dessförinnan.

”Cyrano” Quai d’Ouchy Lausanne (Suisse) Institution de 1 er rang pour jeunes filles. Etudes sérieuses des langues; musique, peinture, historie de l’art, etc. Sports. Situation exceptionnelle. Hautes références à l’étranger. Directrice: Mademoiselle L. Barrière.

I solig, tyst våning med alla nutida bekv., hiss, badrum m. m. kan god inack. erh. ensamt eller deladt rum. Svar till »Centralt läge», Iduns exp. Riks 10462.

Bad är hälsa och blir det i dubbelt måtto om badrummet är monteradt med våra Förstklassiga moderna Badapparater. Erhållas genom alla entreprenörfirmor. A.-B. Wilh. Sonesson & Co, MALMÖ. Stockholm. — Göteborg. — Köpenhamn.

vardanstalten, 1-årig kurs. Sökes före 1 febr. hos anstaltens läkare i till styrelsen ställd ansökan. Villkor: elementarskoleutbildn., afgift 150 kr. Ebon. N:r 109. Den anstalt, från hvilken barnsköterskan blifvit utexaminerad, anskaffar i främsta rummet plats, om hon bara blir belåten med den. Vill hon ha plats i annan stad får hon, som andra, vända sig till platsanskaffningsaffärerna, som ha annons inne i lokaltidningarna. Ebon. N:r 110. Om ni kan, gör bekantskap eller sätt er i förbindelse med en tandtekniker! På det sättet får ni tillförlitliga och fylliga uppgifter om yrket, dess för- och nackdelar och bästa sättet att komma in i yrket. — Vill råda Greta att ej bli tandtekniker. Kursen kostar 200 kr. förutom uppehållet under den tid af 3 å 4 mån. den pågår. Yrket är arbetsamt och det fordras praktik och vana innan man kan påräkna någon nämnvärd lön. N:r 111. Ni får annonsera och svara på annonser. Gifvetvis kan det ej finnas många platser i detta fack, så att det gäller att genom annonsstudium passa på, när platser annonseras lediga. Annonsera i denna tidning, som finns öfverallt. Ebon. — Troligen bäst att höra efter vid Kindergartan eller barnkrubba i er egen eller närmaste stad, om någon plats är ledig samt, om så icke är, bedja att bli ihågkommen när så blir. Klo. (Forts.)

OLIKA BEGYNNELSE-BOKSTÄFVER. Säg åt — att han tänder ett —, så att de kunna se sitt —. Gif mig sedan en —, så skall jag laga ett — på din jacka. Därefter skola vi äta — och möjligen — om du — det. MÖRKT TAL. Den som gör mig vill inte äga mig. Den som bär mig vill inte behålla mig. Den som brukar mig vet inte om det. LÖSNINGAR TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 27 STJÄRNAN: 1'ta mynnet lägges på 2 och skjutes till 1 2'dra » » » » » 2 3'dje » » » » » 3 4'de » » » » » 4 5'te » » » » » 5 6'te » » » » » 6 7'de » » » » » 7 REBUSEN: Allt förgår, intet består. RÅKNESKÄMT: 1000 1000 DE SJU BERÖMDA FÄLT-HERRARNA: Wallenstein, Hindenburg, Napoleon, Joffre, Alexander, Gustaf Adolf, Wellington.

Doktor Bjerkes Ögonklinik
LINKÖPING.

Dr Heilmans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJUKDOMAR och REUMATISKA
ÅKOMMOR.
Kungsporsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 4546.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik

medför enl. kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson: adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen

afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar den 14 sept. Prospekt gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Vid Prof. Unmans Institut

börjar d. 20 sept. ny (ett-årig) kurs i **Massage och Sjukgymnastik.** Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. 15 Sept.
Begär utförligt prospekt!

ROYAL WINDSOR
Det berömda härstärkande vattnet.
Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: **Royal Windsor Perfectionne.** En alljämt slig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto. Nederlag: **Franska Parfymmagasinet, Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

Lait Antéphélique

(kändt i hela världen sedan 50 år) bästa medel mot rynkor, fräcknar, lefverfläckar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.— + porto. **Franska Parfymmagasinet, Drottninggatan 21, Stockholm. Hoflev.**

Majorskan Edmanns
utsökta
Crème Idéale

är af kunnare ansedd som mest förskönande och mest elegant. Bleker fräcknar och lefverfläckar, gör hyn ungdomligt vacker.

Mot grått hår!

Härmed meddelas ärade kunder att det utmärkte och mycket efterfrägade härsvattnet mot grått hår (dessutom det bästa mot mjäll och håråfall) som i 40 år förts endast i Fanny Gellins Parfymmagasin, Malmstorgsgat. 5, hädanefter fås under adress Firma Fanny Gellin, Norrviken. Rikst. Norrviken 14. Pris: 5:50 fraktfritt.

Tvätt!

Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förötklasigt sätt i **Mälarebadets Tvätt- & Stryknrättning** till ett pris af **35 öre** pr kg. för tvättposter öfverstigande 20 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.

Allm. 93 44. Riks 38 15.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR

KRISTAL PATENT

Elfkullens Husmodersskola

Jemshögsby, börjar sin höstkurs 20 Sept. Undervisn. i finare och enkl. matlagning, konserv. bakning, väfnad och handarb. m. m. Prosp. mot dubbel porto. Fröken Selma Gustafson, föreståndarinnan adr. till 1:a Sept. **Smedby.**

Husmoderskursen vid Praktiska Hushållsskolan i Lund

börjar ny kurs den 15 aug. 1916. Inträdesfordringar äro att hafva genomgått minst 6 kl. i läroverk eller äga motsvarande utbildning. Undervisning meddelas i enklare och finare matlagn., bakt., konserver., födoämneslära m. m. Prosp. och upplysn. lämn. af skolans föreståndarinnan under ofvanst. adr.

Södra K. F. U. K:s Husmoders- och Tjänarinneskola

Östgötagatan 24 B, Stockholm
börjar sin höstkurs den 15 aug. 1916. Grundlig och praktisk undervisning i alla de sysslor, som fordras af en dugande husmoder och tjänarinna, såsom uppköp af matvaror, enklare och finare matlagning, bakning m. m. till ett hems kötsel hörande samt teoretisk undervisning i födoämnes- och hälsovårdslära. Särskild konserveringskurs med början 1 aug. Helinackordering — om så önskas — för elever från landsorten. Tillfälle att deltaga i språkkurser på aftnarna. Upplysn. af förest. kl. 9.30—10.30 f. m. Riks Söder 12, A. T. 810 01.

Praktiska Hushållsskolan i Södertälje,

Ekdalsgatan 13, börjar ny 3 mån. kurs 12 September.
Grundlig och praktisk undervisning i allt husligt arbete. Helinack. kan erh. vid skolan. Soliga vackra rum. Endast friska och verkligt intresserade elever antagas. Referenser: Fröken A. Klingenskierna, Södertälje, Rektor Ax. Falk, Södertälje, Dr Rurik Holm, Näs, Floda st. Prospekt tillhandahållas och anmälningar mottagas före 1 sept. av skolkökslärarinnan vid Näs, Fröken Rosa Mutén, adr. Slottet, Näs Floda st.
Anna Björkman, ex. Handarbetslärarinnan. Rosa Mutén, ex. Skolkökslärarinnan.

Uppsala Enskilda Läroverk & Privatgymnasium.

Högre samskola med student- och realskolexamensrätt samt normal-skolkompetens. 9:de klass, som bl. a. utbildar kindergartnarlärarinnor. Godkända betyg i realskolexamen och betyg med normalskolkompetens berättiga utan tentamen till inträde i ring 1 (= ring II vid allm. lärov.). Redogörelse och inackorderingslista genom vaktmästaren. **Josef Liljeblad. Carola Eneroth.**

BENNINGE HEMSKOLA

Strengnäs.
Ny kurs 15 Juli—1 Dec. 1916. 9:de arbets- året 20:de kursen. Grundlig husmodersskola på landet. Härligt friskt läge. Angenämt hemlif. Goda referenser. 3 skickliga, examinerade lärarinnor. Undervisning i matlagning, inkokningar, bakning, sömnad, väfning, tvätt, städning, servering m. m. Vidare upplysningar enl. adress som ofvan.
32 läsåret. Höstterminen börjar den 22 aug. 1916. 20 akademiskt och praktiskt utbildade lärare.
Års- och terminkurser.
Utförlig bankkurs med öfningar i alla banköromål.
Platsförmedlingsafdelning med vidsträckt förbindelser.
Begär vårt 40 sid. illustr. prosp.

Hilip Holmqvists

Handelsinstitut
N. Allégat. 7, 1 & 2 tr., Göteborg.
Grundat 1885. Rt. 2127 & 9160. Främsta och största enskilda handelsläroverk i landets främsta handelsstad. Egen läroverksbyggnad.

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten äro följande tidningar:

- Arvika:** Arvika Tidning.
- Avesta:** Avesta-Posten.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Eksjö:** Eksjö-Tidningen.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Eskilstuna:** Eskilstuna-Kuriren.
- Eslöf:** Skåningen Eslöfs Tidning.
- Falkenberg:** Falkenbergs-Posten.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gefle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hudiksvall:** Hudiksvallsposten.
- Hälsingborg:** Hälsingborgs Dagblad
- Härnösand:** Härnösands-Posten.
- Höganäs:** Höganäs Tidning.
- Hörby:** Mellersta Skåne.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Karlstads-Tidningen.
- Kristinehamn:** Ansgariiposten.
- Laholm:** Sydhalland.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöta Correspondenten.
- Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Mora:** Mora Tidning.
- Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
- Nyköping:** Södermanlands Nyheter.
- Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
- Oskarshamn:** Oskarshamns Tidningen.
- Piteå:** Norrbottens Allehanda.
- Skellefteå:** Skelleftebladet.
- Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sollefteå:** Sollefteå-Bladet.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Söderhamn:** Helsingen.
- Södertälje:** Södertälje Tidning.
- Trelleborg:** Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla:** Bohusläningen.
- Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
- Uppsala:** Tidningen Upsala.
- Visby:** Gotläningen.
- Vänersborg:** Ells:s Läns Annonssblad.
- Västervik:** Västerviks Veckoblad.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växiö:** Smålandsposten.
- Ystad:** Södra Skåne.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund:** Jämtlands Tidning.
- Östhammar:** Östhammars Tidning.

UNDER
JUNI, JULI OCH AUGUSTI
HÄLLES
IDUNS EXPEDITION
ÖPPEN
LÖRDAGAR KL. 9-3. ÖFRIGA HVARDAGAR 9-4.

Nobynäs Hushållsskola.

Höstterminen från 15 Aug. till 15 dec. 1916.
Bildade flickor mottagas & Nobynäs Herrgård, belägen i vacker trakt på småländska höglandet, 7 minuters gångväg från Stjärnebergs anhalt, vid linjen Stockholm—Malmö. Grundlig undervisning i hushåll och slöjd meddelas af skickliga, examinerade lärarinnor. Godt hem. Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd. Rikstelefon Frinnaryd 5.

Elsa Philips Husmodersskola,

Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 17:de termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1916. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushålls ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Adress till 28 Aug. Nyåker, Leksboda. Sedan Stockholm. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran
ELSA PHILIP, Stockholm.

Högre Lärarinneseminarier

vid **Stiftelsen Kjellbergsska flickskolan i Göteborg**
omfattar 3 ett-åriga afdelningar och meddelar »högre lärarinnekompetens». För inträde i afd. I fordras fullständigt afdägningsbetyg från 8-klassig flickskola jämte examen i ett fåtal ämnen. Till hösten 1916 finnes platser även i avd. II. Ansökningar, åtföljda af betygsskrifter, frejde- och läkarebetyg, insändas före den 25 Aug. till seminarie föreståndarinnan, Södra Vägen 23, Göteborg, som även besvarar förfrågningar. Styrelsen.

Tredje praktiska hushållskursen

& Lyckebo pensionat, Sjömarken, (Göteb. — Borås järnv.) börjar 15 sept. och pågår till den 15 dec. Undervisning i matlagning, bakning, konservering, konstväfnad, handarbeten, linnesöm. Pris 75 kr. pr mån. inackordering inberäknad. Härl. läge, godt hemliv. Förfrågn. ställas till Lyckebo pensionat, Sjömarken.

Mariestads Praktiska Skola

Kurser i klännings-, linne-, konst- och spetsömnad, knyppling samt textil-, dräkt- och konsthistoria. Grundlig praktisk och konstnärlig undervisning. Inackordering kan om så önskas, erhållas vid skolan. Höstterminen börjar den 15 sept. Vidare meddelar Hild Sjöberg, Mariestad.

Porträtt av

»MAJOREN OCH MAJORSKAN PÅ EKEBY» samt »Vackra Altringer» (Lagman och Lagmanskan Sandelin) samt (Brukspatron Antons-son) finnes att få köpa till 2 kr. st. i storl. 18x24 cm. fint ut-förda, från Aurelius Atelier, S u n n e. Obs! Se artikeln i detta nr af Idun!

Turkiska badet

i Malmstorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris före

Vid **Vinslöfs kvinnliga Slöjd- och Hushållsskola**
belägen inom Vinslöfs municipalsamhälle vid järnvägsstation, börjar nya kurser den 1 inst. nov. Skolan den största i sitt slag i Sverige, understödes af staten och länets hushållningssällskap. Prospekt sändes på begäran genom skolans förest. direktör S. J. S. Erman, Vinslöf. Styrelsen.
Nämnd denna tidning.

Husvarna Central Bobbin

utmärker sig genom utomordentligt lätt gång, mycket stor hastighet, kort nål, stor hållbarhet mot sliting och stor spole. Arbetar därför alltid till ägarens belåtenhet.
En svensk symaskin bör finnas i hvarje svenskt hem.

EN FREJATABLETT
lindrar den ellsammaste hosta

Skånska Handelsbanken.
Fonder 21,850,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: { Södermalmstorg 8.
Sturegatan 32.
Deposition } 4 1/2 %
Kapitalräkning } 4 2/10 %
Sparkasseräkning 4 %
Fondafdelning. Kassafack.

Idun utgifves denna vecka i A och B.